

Onderzoek Terrel

Inzake De heer M.A. Kaatee – 23/002 688-24
RL Properties BV – 23/002 689-24

Zitting 31 maart 2026 te 09.00 uur
Gerechtshof Amsterdam
(meervoudige strafkamer – regiezitting)

Pleitnotities

Oscar Pluimer (advocaat)

I Inleiding

1. Het is 6 oktober 1997. De heer Kaatee wordt aangehouden en in verzekering gesteld in het onderzoek Citypeak. De verdenking ziet onder meer op (opzet)heling – heling van de Wallenpanden, zo blijkt uit het narratief beschreven in de Citypeak-stukken.¹
2. Iets meer dan een jaar later, op 29 oktober 1998, ontvangt Kaatee een kennisgeving van niet-verdere vervolging van officier van justitie Fred Teeven. De reden? Geen wettig en overtuigend bewijs dat Heinekengeld is geïnvesteerd via vennootschappen van Rob Grifhorst bij zijn aankoop van het Casa Rosso-concern in 1992, waaronder de speelhallen Molensteeg en Buddy Buddy en de panden waarin deze zijn gevestigd.
3. We maken een sprong in de tijd, naar 30 januari 2006, bijna tien jaar na de aanhouding in Citypeak. Kaatee wordt opnieuw aangehouden. Hij is dan geen directeur meer van de gokhallen en de panden zoals in Citypeak maar inmiddels al enige jaren eigenaar. Kaatee is (mede)verdachte in het onderzoek Kolbak. Ditmaal wegens onder meer een gestelde verdenking op grond van de tegen die tijd in werking getreden witwasbepalingen.
4. Een jarenlang strafproces volgt. Daarin staat Kaatee onder meer terecht voor het beweerdelijk witwassen van de panden op de Wallen. De vijf panden op de Amsterdamse Wallen die zijn verdeeld over negen kadastrale aanduidingen zoals we deze terug zien in het onderzoek Terrel, zijn een-op-een terug te vinden op de tenlastelegging van Kaatee in Kolbak.
5. Hoe de vervolgingen van Kaatee en RL Properties in Kolbak zijn afgelopen is een feit van algemene bekendheid, zo veronderstel ik althans na alles wat de verdediging hierover eerder naar voren heeft gebracht. Kaatee is op 21 december 2007 door de rechtbank Haarlem en daarna op 3 juli 2009 door uw Hof vrijgesproken van het beweerdelijk witwassen van die panden. Twee weken later werd die integrale vrijspraak onherroepelijk.
6. In navolging hiervan is later, in 2011, ook de vervolging van RL Properties BV (destijds nog Gebouw "Royal" Investments BV geheten) in Kolbak ter zake van (onder meer) het vermeende witwassen van de panden geseponneerd wegens onvoldoende bewijs. Dat volgt klip en klaar uit de overgelegde correspondentie van mr. Jahae met officier van justitie Plooi uit 2011 over het voortzetten van het strafrechtelijk financieel onderzoek (SFO) jegens RL Properties ná de vrijspraak van Kaatee in 2009,² én uit haar uittreksel justitiële documentatie.³

¹ Zie randnrs. 77 t/m 81 van het schriftelijk standpunt van de verdediging van 25 augustus 2023 en bijlage 1 bij het schriftelijk standpunt van 25 augustus 2023.

² Zie pleitnotities raadkamer van 12 januari 2022, randnrs. 63-65 en schriftelijk standpunt verdediging van 25 augustus 2023, randnrs. 101-106.

³ Zie bijv. randnr. 108 van het schriftelijk standpunt van 25 augustus 2023. Zie ook bijlage 2 bij de brief van het OM van 19 maart 2026 en het uittreksel justitiële documentatie van RL Properties van 23 maart 2026.

7. Na de onherroepelijke vrijspraak en het sepot (02) *konden* en *mochten* cliënten erop vertrouwen dat zij niet opnieuw door justitie zouden worden gestoord en belast met betrekking tot hun eigendom en bezit van de panden. Uw Hof had in Kolbak immers op 3 juli 2009 niet wettig en overtuigend bewezen geacht dat de panden uit afpersing van Endstra of uit enig ander misdrijf afkomstig waren.
8. Nadat het OM op 3 juli 2020, exact 11 jaar nadat Kaatee door uw Hof integraal was vrijgesproken, cliënten heeft bedreigd opnieuw te zullen vervolgen als een voorstel van het OM werd afgewezen, is een week later in Terrel de herhaalde vervolging voor het beweerdelijk witwassen van de panden gestart. En inmiddels duurt die tweede vervolging alweer vele (bijna 6) jaren voort.
9. Anno 2026 betekent dit dat het leven van Kaatee nu al ruim 29 jaar (!) door het OM wordt getekend door herhaalde strafvervolgingen, openlijke beschuldigingen in andere strafzaken en voortdurende bemoeienissen met bestuursrechtelijke procedures in verband met zijn eigendom en bezit van de Wallenpanden. Daar moet een einde aan komen – eerder gisteren dan vandaag. Sterker: die vervolging had in Terrel nooit mogen aanvangen, want deze is in strijd met het *ne bis in idem*-beginsel.
10. Over *ne bis in idem* is in dit onderzoek al veel gezegd en geschreven. De verdediging heeft het *ne bis in idem*-verweer onmiddellijk opgeworpen nadat Kaatee en RL Properties opnieuw werden geconfronteerd met de verdenking dat zij de vijf (tenlastegelegde) panden op de Wallen zouden witwassen.
11. De verdediging heeft geen gelegenheid voorbij laten gaan om het *ne bis in idem*-verweer te voeren. Onder verwijzing naar de wet, de wetsgeschiedenis, Nederlandse en Europese rechtspraak én literatuur hebben wij omstandig toegelicht dat Kaatee en RL Properties opnieuw, voor de tweede keer worden vervolgd voor het beweerdelijk witwassen van de Wallenpanden. Wij hebben keer op keer gemotiveerd weerlegd waarom hetgeen het OM en (later) de rechtbank Amsterdam tegen dat verweer aanvoerden geen stand kan houden. Hiertoe hebben wij uitvoerige zienswijzen, standpunten en pleitnotities opgesteld, voorgedragen en overgelegd.
12. Ten behoeve van deze regiezitting heeft de verdediging dat alles overzichtelijk samengevoegd in het schriftelijk standpunt van 1 maart jongstleden (hierna: "het Schriftelijk Standpunt"). Al onze eerdere standpunten en argumenten over *ne bis in idem* zijn hierin opgenomen, zodat uw Hof dat ten behoeve van de voorbereiding van deze zitting en bij de beoordeling van het vandaag behandelde preliminaire verweer bij de hand heeft om te bestuderen en na te slaan.
13. Ik weersta de verleiding om hier opnieuw in detail op in te gaan omdat ik veronderstel, en uit de berichtgeving van uw Hof voorafgaand aan deze zitting meen te hebben mogen opmaken, dat uw Hof – mede gelet op de gereserveerde zittingstijd – niet op een herhaling zit te wachten van al hetgeen eerder door de verdediging over *ne bis in idem* in Terrel naar voren is gebracht. Daarbij ga ik uit van twee premissen:

- i) uw Hof heeft alle zienswijzen, standpunten, pleitnotities van de verdediging ten aanzien van het *ne bis in idem*-verweer en in het bijzonder het schriftelijk standpunt van 1 maart 2026 grondig tot u genomen, gelezen en *daarom* heeft het geen toegevoegde waarde, én
 - ii) heeft uw Hof ook geen behoefte aan een integrale voordracht van al hetgeen al op papier staat.
14. Als mijn twee premissen door uw Hof worden bevestigd, verzoek ik al hetgeen en in het bijzonder het Schriftelijk Standpunt van 1 maart 2026, hier als herhaald en ingelast te beschouwen. Hiertoe heb ik volledigheidshalve het Schriftelijk Standpunt als bijlage aan deze pleitnotities gehecht (**bijlage 1**).
15. Verder, dat is een derde uitgangspunt, ga ik ervan uit dat uw Hof aangeeft als u op punten een nadere toelichting of uitleg wenst.
16. Bij de voorbereiding van deze zitting heb ik mij vervolgens de vraag gesteld wat de verdediging vandaag nog zinvol kan toevoegen aan hetgeen u allemaal al heeft gelezen. Dat zijn de volgende punten.
17. Allereerst zal ik ingaan op de vraag welk beeld in de maatschappij wordt geschetst over het narratief van de vervolgingen van Kaatee en RL Properties. De verdediging heeft al uitvoerig geciteerd uit een groot aantal processtukken, requisitoiren en uitspraken in de onderzoeken Citypeak, Kolbak, Enclave Financieel en Goudsnip. De vraag rijst wat het beeld is als we uitzoomen van die juridische stukken en debatten. Wat is het beeld dat aan de samenleving, de gewone burgers, wordt overgebracht en beklijft van die vervolgingen? Ter beantwoording van deze vraag zal ik in dit pleidooi allereerst toelichten hoe het narratief van Kolbak en Terrel door de media is verslagen (par. II).
18. Ten tweede zal ik nader ingaan op enkele standpunten die de verdediging in haar meest recente schriftelijk standpunt heeft ingenomen – meer specifiek de standpunten ten aanzien van overwegingen in de uitspraken van de rechtbank Amsterdam waarmee de verdediging zich niet kan verenigen (zie par. IX.3 van het Schriftelijk Standpunt – par. III van deze pleitnotities).
19. Ten derde zal ik reageren op enkele punten uit het stuk van het OM van 19 maart jongstleden (par. IV).
20. Voordat ik afsluit met een conclusie (par. VI), zal ik ten vierde het aangekondigde voorwaardelijke verzoek motiveren om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) (par. V).

II Een vergelijking van krantenkoppen: if it looks the same, swims the same, and quacks the same, then it probably is the same

II.1 Inleiding: het narratief op grond van dossierstukken heel in het kort

21. Wat is de geschiedenis, waar draait het nu allemaal om, wat zijn het verhaal en de verwijten als we de dossierstukken uit de verschillende onderzoeken

die in de loop der jaren hebben plaatsgevonden zo kort mogelijk proberen samen te vatten?

22. Kaatee is in 1980, toen hij nog studeerde, bij Maurits "Zwarte Joop" de Vries aan het werk gegaan bij Casa Rosso op de Wallen. Als gevolg van een brand in Casa Rosso in 1983, zette hij zijn werkzaamheden voor Zwarte Joop voort in diens speelhallen Molensteeg en Buddy Buddy. De kansspelwereld vond Kaatee zo leuk dat hij uiteindelijk zijn studie economie heeft laten varen en fulltime in de hallen is gaan werken.
23. Nadat Joop de Vries in 1986 overleed werd hij postuum failliet verklaard. Er zijn toen – in overleg met de curator – nieuwe vennootschappen opgericht om de speelhallen Molensteeg en Buddy Buddy te exploiteren conform de regels van een nieuwe kansspelwet. Met het inrichten van een transparante overzichtelijke administratie en zijn invloed op investeringsbeslissingen, droeg Kaatee voor een belangrijk deel bij aan het uiteindelijke financiële succes van beide bedrijven. Hij beschouwt ze als zijn kindjes.
24. In januari 1992 zijn de hallen en de panden waarin deze waren gevestigd (samen met andere bedrijven en panden die behoorden tot het Casa Rosso-concern) verkocht aan Rob Grifhorst. Kaatee had zich inmiddels opgewerkt tot financieel manager van het gehele Casa Rosso-concern. Na de verkoop aan Grifhorst behield Kaatee gewoon zijn baan. Ook al het andere personeel werd overgenomen, waaronder familieleden van de erfgenamen van De Vries. In het dagelijks werk van Kaatee veranderde niets, zijn functie bleef hetzelfde.
25. In oktober 1996 verkocht Grifhorst zijn bedrijven Casa Rosso, de Bananenbar en het Erotisch Museum aan Charles Geerts. De speelhallen Molensteeg en Buddy Buddy en de panden waarin deze waren gevestigd alsmede enkele andere panden op de Wallen waar Geerts geen belangstelling voor had, verkocht Grifhorst kort daarna aan Willem Endstra.
26. Zoals gezegd werd Kaatee een jaar later, in oktober 1997 (in het onderzoek Citypeak), gearresteerd. Hij was op dat moment directeur van de speelhallen en de panden. De verdenking in Citypeak was dat Willem Holleeder en Cor van Hout die in 1983 met anderen Freddy Heineken hadden ontvoerd, het nooit teruggevonden deel van het losgeld via Grifhorst hadden geïnvesteerd op de Wallen. Het trio zou samen een criminele organisatie vormen. In het in 1996 verschenen Van Traa-rapport werd door criminologen gesteld dat "Heineken-ontvoerders" Casa Rosso hadden overgenomen. In Citypeak werd die stelling strafrechtelijk onderzocht. In de visie van het OM was Grifhorst de ideale stroman: rijk geworden met de verkoop van zijn bouwmarkt aan het Bijenkorf-concern, dus niet verdacht toen hij ze op papier kocht.
27. Het OM meende dat Kaatee als vermoedelijke stromandirecteur hiervan op de hoogte moest zijn en het spel meespeelde. In de visie van officier van justitie Teeven zou Kaatee de Heinekenontvoerders hebben geholpen om de met die ontvoering verdiende centjes ogenschijnlijk legaal in te laten zetten via Grifhorst. Destijds nog heling geheten.

28. Die theorie vond in het Citypeak-onderzoek geen steun. Kaatee kreeg zoals gezegd iets meer dan een jaar na zijn aanhouding van het OM te horen dat hij niet verder werd vervolgd.⁴
29. Toen Grifhorst de speelhallen en enkele panden op de Wallen in 1996 aan Endstra verkocht, ging Kaatee opnieuw mee over naar de nieuwe eigenaar. Ook Endstra had hem hard nodig, want Kaatee was de centrale man in de speelhallen. Hij draaide ze, het waren zijn kindjes. Endstra wist niks van het exploiteren van de speelhallen en maakte Kaatee directeur, en Kaatee wilde niet(s) anders.
30. Toen Endstra een paar jaar later om hem moverende redenen van de hallen af wilde, was Kaatee ondertussen medeaandeelhouder geworden. Het was dan ook vanzelfsprekend dat Endstra ze aanbood aan Kaatee, die ze – destijds – dolgraag wilde hebben. Endstra financierde de koop grotendeels op afbetaling. Een half jaar later nam Paarlberg de vordering van Endstra op Kaatee over en diende Kaatee aflossingen en rente voortaan aan Paarlberg te voldoen.
31. In januari 2006 werd Kaatee opnieuw aangehouden. Nu werd hij ervan verdacht eraan mee te werken te verhullen dat niet Endstra en later hijzelf de werkelijke eigenaren waren van de hallen en de panden waarin deze waren gevestigd, maar – opnieuw – dat Holleeder dit zou zijn (geweest).⁵ Die had – opnieuw volgens het OM – de eigendom in 1992 via Grifhorst met Heinekengeld verworven en in 1996 op naam gezet van Endstra. Ook toen Grifhorst ze verkocht aan Endstra bleef Holleeder in de visie van het OM de werkelijke eigenaar. Endstra was slechts de nieuwe “papier” eigenaar, Holleeder bleef de baas en nog steeds de “feitelijke” eigenaar.
32. En in 2002, toen Endstra in opspraak kwam, zou Holleeder de hallen op naam van Kaatee hebben gezet. Endstra verkocht de hallen – volgens justitie – niet vrijwillig aan Kaatee maar werd daartoe door Holleeder gedwongen. Ze waren eigenlijk van Endstra afgeperst, aldus het OM. Ook Kaatee was dus feitelijk slechts op papier eigenaar, Holleeder had het oorspronkelijk met Heinekengeld gekochte bezit nooit afgestaan.
33. Na de verkoop aan Kaatee zou Holleeder vervolgens hebben geregeld dat Paarlberg de door Endstra aan Kaatee verstrekte financiering overnam en Endstra hebben gedwongen om Paarlberg hiertoe van de benodigde financiële middelen te voorzien, aldus – opnieuw – het OM in Kolbak.
34. Het OM verweet Kaatee willens en wetens de stroman te zijn (geweest) van Holleeder. Hij had de hallen weliswaar op zijn naam staan maar die waren oorspronkelijk met Heinekengeld verkregen. Kaatee wist dat, Endstra ook. Toch heeft Endstra de hallen in 1996 op zijn naam genomen en liet hij ze in

⁴ Hetzelfde gold voor Grifhorst en Holleeder. Uiteindelijk verscheen alleen Cor van Hout, samen met enkele medeverdachten waaronder Thomas van der Bijl, voor de rechter voor drugshandel en werd het onderzoek naar de panden in de Alkmaarse hoerenbuurt, ‘dat via een ingewikkeld internationaal netwerk van rechtspersonen’ in bezit zou zijn van Van Hout, gestaakt na een geheime deal met het OM, zie: OM sluit geheime deal met ontvoerder Heineken - Volkskrant van 20 april 1999.

⁵ Toen Kaatee in oktober 1997 werd aangehouden in Citypeak was Endstra al een jaar eigenaar van de speelhallen en panden.

2002 – naar eigen zeggen gedwongen – overschrijven op naam van Kaatee. Allemaal steeds volgens het OM.

35. De rechtbank Haarlem en daarna uw Hof hebben uitgebreid de tijd genomen om dit verhaal en deze verwijten te analyseren en te beoordelen. Bij aanvang van het hoger beroep besloeg het Kolbak dossier meer dan 200 ordners.⁶ Na tientallen zittingsdagen aan de kwestie te hebben besteed, waren de conclusies van de rechtbank en uw Hof over het verhaal en de verwijten gelijkloidend: het OM heeft niet bewezen dat de panden op de Wallen uit afpersing van Endstra of enig ander misdrijf afkomstig zijn – lees in de context van het verhaal en de verwijten: het Heinekengeld en de herfinanciering.
36. Je zou verwachten dat de kwestie eindelijk is opgelost. Dat het rustig wordt en dat Kaatee eindelijk kan gaan doen wat hij het allerliefste doet (of beter gezegd: deed): zich weer volledig concentreren op zijn speelhallen, die hij – zoals gezegd – als zijn kindjes beschouwt.
37. Maar niets is minder waar – justitie kan zich niet bij het oordeel van uw Hof neerleggen. Nog geen jaar later in de strafzaak Enclave Financieel tegen Jan-Dirk Paarlberg wordt Kaatee door het OM neergezet als “adjutant” van Holleeder en gepresenteerd als de onmisbare schakel tussen afperser Holleeder en vermeende witwasser Paarlberg. Het OM stuurt dit standpunt ten aanzien van Kaatee in 2010 ook naar de gemeente Amsterdam – dit ter “ondersteuning” van de bibob-procedure van de gemeente om de speelhallen van Kaatee te sluiten. Mede dankzij die hulp van het OM slaagt de gemeente erin de speelhallen van Kaatee in 2012 te sluiten waardoor Kaatee is gedwongen zijn speelhallen, inclusief de panden waarin deze gevestigd zijn, te verkopen. Het is voor Kaatee de enige manier om zijn schuld aan Paarlberg af te lossen.
38. Maar ook daar steekt het OM een stokje voor. Omdat de koper het OM niet aanstaat, wordt in het kader van het Vandroes-onderzoek in 2017 een nieuw onderzoek gestart naar de speelhallen en panden van Kaatee. Dit onderzoek mondt in 2020 uiteindelijk uit in Terrel – een nieuwe strafvervolgning voor precies hetzelfde verhaal als in Kolbak, zo volgt duidelijk uit het dossier.⁷
39. In alle onderzoeken die zojuist de revue passeerden hebben legio openbare zittingen plaatsgevonden. Zittingen die – zeker in eerste aanleg – steeds met grote belangstelling door onafhankelijke en onpartijdige (misdad)journalisten zijn gevolgd en door hen door de jaren heen uitvoerig zijn verslagen. Zij deden uitgebreid verslag van wat verdachten, officieren van justitie, advocaten en rechters in wat toen “het proces van de eeuw” werd genoemd, publiekelijk naar voren brachten en wat verder ter sprake kwam. Uit dat alles hebben zij het juridische vakjargon gefilterd zoals tijdens

⁶ <https://www.trouw.nl/nieuws/hoger-beroep-holleeder-donderdag-van-start~b5900583/>.

⁷ Bijv. proces-verbaal verdenking Terrel van 19 oktober 2020, pag. 6-7 (pag. 00008-00009 groene nummering Terrel): “De Wallenpanden zijn feitelijk eigendom van Willem Holleeder, alhoewel ze achtereenvolgens op naam hebben gestaan van Grifhorst, Endstra en Kaatee. Kaatee treedt op als stroman van Holleeder.” Zie verder uitgebreid de samenvatting van het proces-verbaal verdenking Terrel van 19 oktober 2020, pag. 272-273 (pag. 00274-00275 groene nummering Terrel), bijv. geciteerd bij randnr. 57 van het verzoek einde zaak van 21 november 2021.

het debat ter zitting naar voren kwam en het strafproces voor het "gewone" publiek in begrijpelijke taal samengevat. Wat is er nu van al die onderzoeken en zittingen bij journalisten en de "gewone" burger beklifd?

II.2 De media over de verdenkingen en het narratief in Kolbak

40. Allereerst het onderzoek Kolbak.
41. De dag waarop de eerste aanhoudingen in Kolbak zijn verricht pakten de kranten groot uit:

Holleeder vast

- Verdacht van afpersing en bedreiging Endstra en De Vlieger
- Arrestatieteam haalt Heineken-ontvoerder van de weg
- Dertien medeverdachten ook gepakt, onder wie vriendin

**BART MIDDELBURG
PAUL VUGTS**

AMSTERDAM - De nationale recherche heeft toprimineel Willem Holleeder (47) vannacht gearresteerd op verdenking van afpersing en bedreiging van diverse Amsterdamse vastgoedhandelaars. Holleeder werd door een arrestatieteam bij Hoofdorp van de weg gehaald.

De Heineken-ontvoerder wordt niet alleen verdacht van afpersing van de in 2004 geliquideerde vastgoedmagnaat Willem Endstra, maar ook van afpersing van de Amsterdamse zakenman Erik de Vlieger, bevestigden bronnen rond het onderzoek.

De Vlieger heeft altijd elke bemoeienis met Holleeder ontkend, maar de onroerendgoedhandelaar blijkt in 2001 met zijn Imca-groep te hebben geparticipeerd in een bv (Electric) waarvan Holleeders Nieuwgraaf Holding een derde van de aandelen bezat.

Behalve Holleeder werden vannacht en vanmorgen ook dertien andere verdachten aangehouden, die als zakenrelaties van de toprimineel worden beschouwd. Zo werd Malik Dijkhuis gearresteerd, de vriendin van Holleeder, die in het verleden bv's op haar naam nam.

Onder de arrestanten is ook een Joegoslavische compagnon van Holleeder, en waarschijnlijk ook de bekende Amsterdamse onderwereldfiguur Piffo S.

Op de Amsterdamse Wallen werd daarnaast Marcel Kaatee aangehouden, die al lange tijd wordt beschouwd als een stromen van Holleeder. Holleeder bezit op de Wallen onder meer een aantal speelautomatenhallen, die vroeger deel uitmaakten van het imperium van 'Zwarte Joop' de Vries.

Holleeders belangen op de Wallen stonden aanvankelijk op naam van bv's die door Willem Endstra werden gecontroleerd. In 2002, nadat het tussen Holleeder en Endstra tot een breuk was gekomen, werden de belangen overgeheveld naar Dice Properties, dat wordt geleid door Marcel Kaatee.

Op verschillende plekken in het hele land werd vannacht huiszoeeking gedaan. Ook werden invallen gedaan bij de speelautomatenhallen op de Wallen, de Buddy Buddy en de Molensteeg 1.

Sinds de liquidatie van Willem Endstra in mei 2004 liepen er tegen Holleeder twee onderzoeken: de nationale recherche onderzoekt afpersingspraktijken van Holleeder, de Amsterdamse recherche onderzoekt de moord op Endstra.

Wim de Bruin, woordvoerder van het landelijk parket, benadrukt dat de arrestatie van vannacht uitsluitend op grond van afpersing en bedreiging is, niet in verband met de moord op Endstra of andere liquidaties.

Holleeder en Endstra onderhielden aanvankelijk nauwe zakelijke banden. Een andere toprimineel, Johnny Mieremet, noemde Endstra in 2002 'onderwereldbankier' met Holleeder als diens 'sterke arm'.

In datzelfde jaar veranderde de verhouding tussen Endstra en Holleeder drastisch. Holleeder begon, zo noteerde Endstra ook zelf in dagboekantekeningen, de vastgoedmagnaat op grote schaal af te simpelweg geld, en als Endstra zou weigeren, dan zou hij worden geïquideerd. Incidenteel werd Endstra ook door Holleeder in elkaar geslagen. Volgens bronnen rond het onderzoek heeft Endstra Holleeder tussen de twintig en dertig miljoen euro betaald in de ijdele hoop niet te worden geïquideerd.

Holleeder hield al die tijd scherp in de gaten welke vastgoedtransacties Endstra afsloot en of er voor hem nog iets te halen viel. Zo zijn er bij het landelijk parket door getuigen verklaringen afgelegd die Holleeders stroman Marcel Kaatee als geregeld mede- of Endstra's hoofdkantoor op de Apollolaan, om de boeken in te zien en te controleren of Endstra nog meer kon afdringen. Kaatee heeft die rol steeds ontkend.

Erik de Vlieger zei vanmorgen verbaasd te zijn dat ook zijn zaak een rol speelt in de verdenkingen op grond waarvan Willem Holleeder is aangehouden. "Ik werd wakker gebeld door iemand die me vertelde dat ik volgens justitie in dit dossier ook weer een rol speelt. Dat is bizar."

Holleeders advocaat Bram Moszkowicz is overigens verbolgen over de schending van een belofte door onderzoeksleider Fred Teeven. "Mij was door het openbaar ministerie, door Teeven persoonlijk, beloofd dat ik telefonisch zou worden ingelicht zodra men mijn cliënt zocht. Dan zou ik binnen een half uur samen met meneer Holleeder het bureau inlopen, was de afspraak, zodat hij niet met allemaal toeters en bellen hoefde te worden opgehaald. Kennelijk zag men vanmorgen geen aanleiding die gemakkelijke afspraak na te komen."

Zomer 2006: Willem Holleeder rijdt door de PC Hoofdstraat.

Pagina 2 en 3:

- Holleeders wurggreep ● De ware leider van de Hells Angels
- Erik de Vlieger toch de dupe? ● Stroman ook vast

ADVERTENTIE

**MUZIEK
GEBOUW
AANTIJ**

**ZA 11 T/M DO 16 FEB
MOZART
OP DE FORTEPIANO**

Festival met de late pianoconcerten
Orkest van de Achttiende Eeuw

T 020-7862000 | WWW.MUZIEKGEBOUW.NL

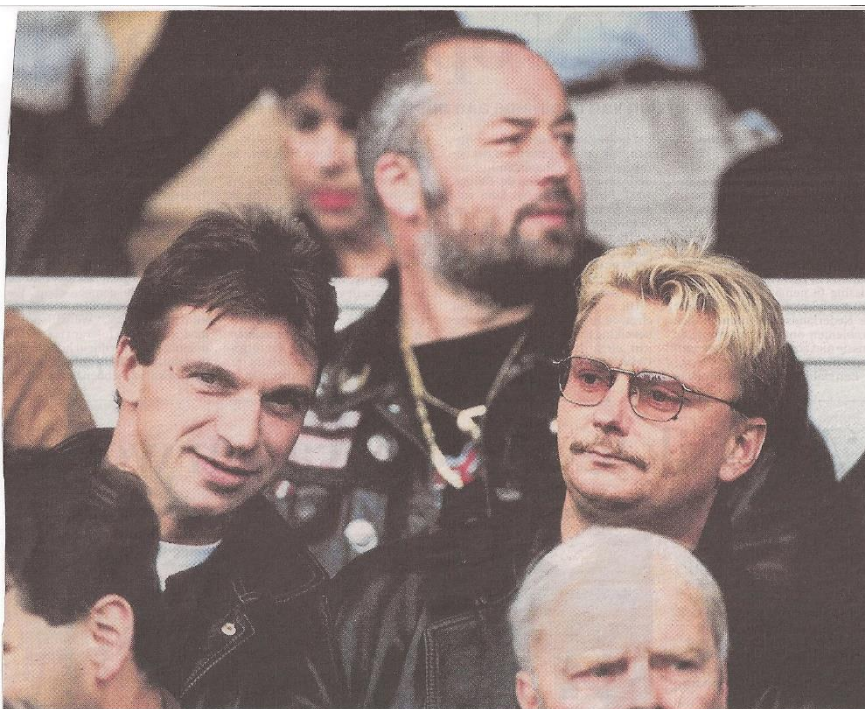
42. In het voorpagina-artikel "Holleeder vast" stelde Het Parool: "Op de Amsterdamse Wallen werd daarnaast Marcel Kaatee aangehouden, die al lange tijd wordt beschouwd als een stroman van Holleeder. Holleeder bezit op de Wallen onder meer een aantal speelautomatenhallen, die vroeger deel uitmaakten van het imperium van 'Zwarte Joop' de Vries. Holleeders belangen op de Wallen stonden aanvankelijk op naam van bv's die door Willem Endstra werden gecontroleerd."

43. Op pagina 3 van dezelfde krant stond de kop: "Stroman Marcel Kaatee ook vast". Over de in het onderzoek Kolbak aan Kaatee toegedichte rol als beweerdelijke stroman van Holleeder was het artikel glashelder:

"Onder de dertien getrouwen van Willem Holleeder die vanmorgen tegelijk met hem zijn gearresteerd, was ook Marcel Kaatee. De funkgitarist en financieel expert wordt beschouwd als Holleeders vaste stroman."

Via Kaatee beheerde Holleeder zijn grote onroerendgoedbelangen, onder meer op de Amsterdamse Wallen. (...)

Marcel Kaatee speelde een sleutelrol in de grote financiële belangen die Holleeder er in stilte op nahield op de Wallen. Het draaide daarbij voornamelijk om flink wat vastgoed uit het voormalige Casa Rosso-imperium, waarvan de automatenhallen aan de Molensteeg 1 en de Buddy Buddy aan de Oudezijds Achterburgwal onderdeel uitmaakten."

Willem Holleeder (links) met in het midden Big Willem en rechts mede-Heineken-ontvoerder Cor van Hout (geliquideerd).

FOTO WFA

De 'ware leider' van de Angels

Stroman Marcel Kaatee ook vast

PAUL VUGTS

AMSTERDAM - Onder de dertien getrouwen van Willem Holleeder die vanmorgen tegelijk met hem zijn gearresteerd, was ook Marcel Kaatee. De funkgitarist en financieel expert wordt beschouwd als Holleeders vaste stroman.

Via Kaatee beheerde Holleeder zijn grote onroerendgoedbelangen, onder meer op de Amsterdamse Wallen. Kaatee trad daarbij op als directeur en aandeelhouder van een bv die op Holleeders adres zat en hij verscheen met enige regelmaat namens de toprimineel bij de notaris.

In de jaren dat Holleeder vastgoedmagnaat en 'onderwereldbankier' Willem Endstra afperste, stuurde hij Kaatee ook geregeld naar het kantoor van Endstra aan de Apollolaan in Zuid, om de boeken van Endstra's bv's te controleren en aan de hand van die administratie vast te stellen of en wanneer er nog iets te halen viel.

Marcel Kaatee speelde een sleutelrol in de grote financiële belangen die Holleeder er in stilte op nahield op de Wallen. Het draaide daarbij voornamelijk om flink wat vastgoed uit het voormalige Casa Rosso-imperium, waarvan de automatenhallen aan de Molensteeg 1 en de Buddy Buddy aan de Oudezijds Achterburgwal onderdeel uitmaakten.

Bij die automatenhallen vielen

44. De Telegraaf bracht het nieuws over de arrestaties in Kolbak een dag later. "Bende Holleeder opgerold" kopte de grootste krant van Nederland op de voorpagina. Op pagina 3 wordt in "Recherche pakt op één dag tien kennissen op" gemeld welke medeverdachten zijn aangehouden: "Op de Amsterdamse Wallen werd daarnaast Marcel K. aangehouden, die al lange tijd wordt beschouwd als een 'katvanger' van Holleeder. Holleeder bezit op de Wallen onder meer een aantal speelautomatenhallen. Holleeders belangen op de Wallen stonden aanvankelijk op naam van bv's die door Willem Endstra werden gecontroleerd. In 2002, nadat Holleeder en Endstra conflicten kregen, werden de belangen overgeheveld naar Dice Properties, dat wordt geleid door Marcel K."

Recherche pakt op één dag tien kennissen op

Van een onzer verslaggevers

AMSTERDAM, dinsdag

In opdracht van de nationale recherche is gisteren ook een aantal medeverdachten van Holleeder aangehouden.

Het gaat daarbij onder anderen om de weduwe van topcrimineel Sam Klepper, Sandra den H. In haar woning in de omgeving van het Amstelstation is huiszoeking gedaan.

Ook is de vaste vriendin van Holleeder, Maaïke D., opgepakt. Zij is dochter van een vermogende Amsterdamse vastgoedhandelaar en beviel vorig jaar van een kind van Holleeder.

Onder de tien arrestanten bevinden zich meer voor insiders bekende namen. Zo zijn de Turk S.T. en de Joegoslaaf P. aangehouden. Zij horen al jaren tot de 'inner circle' van Holleeder. T. werd al eens met Holleeder gearresteerd in de PC Hooftstraat wegens wapenbezit. P. zat in het verleden vast wegens betrokkenheid bij een mislukte moordaanslag op

Heineken-ontvoerder Cor van Hout.

Op de Amsterdamse Wallen werd daarnaast Marcel K. aangehouden, die al lange tijd wordt beschouwd als een 'katvanger' van Holleeder. Holleeder bezit op de Wallen onder meer een aantal speelautomatenhallen.

Holleeders belangen op de Wallen stonden aanvankelijk op naam van bv's die door Willem Endstra werden gecontroleerd.

In 2002, nadat Holleeder en Endstra conflicten kregen, werden de belangen overgeheveld naar Dice Properties, dat wordt geleid door Marcel K.

Huisvriend

Ook de zus van Holleeders rechterhand Dino S. is opgepakt. Er zijn geen Hells Angels aangehouden, hoewel justitie ervan uitgaat dat Holleeder bij de afpersingspraktijken hulp heeft gehad van de motorclub. De Heineken-ontvoerder geldt als een 'huisvriend' van de Hells Angels.

45. Het AD bracht het nieuws over de arrestaties eveneens op 31 januari 2006. In het voorpagina-artikel "Bende Holleeder vast", met subkop "Ook vriendin, stroman Marcel, lijfwacht en compagnons gearresteerd" stelde de krant: "Tot de arrestanten behoren zijn vriendin Maaïke, dochter van een vermogende handelaar in vastgoed, en Holleeders stroman Marcel K."

AD

Algemeen Dagblad

www.ad.nl

Sportwereld

Stam geeft Ajax body

Entertainment

De dromen en ambities van ex-Idol Eric Pagina 22 & 23

Interview

Levenslang zonder Baris en Bircan na die fatale brand

Pagina 8

Bende Holleeder vast

dinsdag
31 januari 2006

Prijs: €1,00

Ook vriendin Maike, stroman Marcel, lijfwacht en compagnons gearresteerd

PETER GROENENDIJK
PETER DE KNEGT
AMSTERDAM

De nationale recherche heeft gisteren niet alleen topcrimineel Willem Holleeder opgepakt, maar ook zijn naaste getrouwen. Tot de arrestanten behoren zijn vriendin Maike, dochter van een vermogend handelaar in vastgoed, en Holleeders stroman Marcel K. Andere arrestanten zijn een lijfwacht van de topcrimineel en enkele compagnons van Joegoslavische komaf.

De bende van veertien wordt verdacht van afpersing van vastgoed-

handelaren, onder wie de in 2004 geliquideerde Willem Endstra. De arrestaties zijn het gevolg van een al twee jaar durend onderzoek van justitie, dat zich richt op een netwerk van Nederlandse en Joegoslavische verdachten. Deze groep, waarin Holleeder een sleutelrol zou vervullen, wordt verdacht van een reeks misdrijven.

Het onderzoek richt zich ook op nog niet opgeloste liquidaties van de afgelopen jaren.

Holleeder is een van de laatste nog levende kopstukken in de Amsterdamse onderwereld. Hij was in 1983 een van de ontvoerders van Freddy Heineken. Nadat hij in

Algemeen Dagblad met coach voor Winterspelen

Holleeder brein Angels

Bewijs tegen ontvoerder van Heineken brengt arrestatie nabij

JANUARI 2006

De ontvoering van Freddy Heineken op 25 juni 1983 werd een van de grootste misdrijven van de Nederlandse geschiedenis. Het was de laatste keer dat een Nederlandse burger werd ontvoerd op Nederlandse bodem. Het was de laatste keer dat een Nederlandse burger werd ontvoerd op Nederlandse bodem. Het was de laatste keer dat een Nederlandse burger werd ontvoerd op Nederlandse bodem.

Artikel uit het AD van vrijdag 20 januari

Justitie vermoedt dat hij een belangrijke rol speelde bij de Hells Angels. Hij zou de motorclub hebben omgevormd tot een drugs- en afpersingsbende.

Nadat deze krant vorige week meldde dat de arrestatie van Holleeder op handen was, zei de Amsterdammer dat hij sinds de ontvoering van Heineken geen ernstige strafbare feiten meer heeft gepleegd.

Pagina 6 & 7

Willem Holleeder (rechts) en de in 2004 geliquideerde vastgoedhandelaar Willem Endstra. FOTO ANP

Binnenland

Kofi Annan pleit voor Afghanistan-missie

VN-baas Kofi Annan hoopt dat de Tweede Kamer deze week de juiste beslissing neemt door troepen te sturen naar Zuid-Afghanistan. Annan zei dat gisteren tijdens een bilansbezoek aan Den Haag.

Pagina 3

Marokkaanse rechter verhoort Samir A.

Voor het eerst verhoort een buitenlandse onderzoeksrechter Nederlandse terreurverdachten. De Marokkaanse rechter Chentouf, belast met terreurbestrijding, voelt vandaag Samir A. en Ismail A. aan de tand over hun contacten met een vorig jaar opgerolde Marokkaanse terreurreel.

Pagina 9

Buitenland

VS en Europa zetten Palestijnen onder druk

De VS en Europa dreigen de subsidies aan de Palestijnse Autoriteit te staken als Hamas Israëls bestaansrecht blijft ontkennen. De Palestijnse Autoriteit drijft voor een groot deel op de westerse steun.

Pagina 16

Het weer	5°C
UITGEBREID WEEROVERZICHT	32
LEZERSPLEIN	2
KRUISWOORD & PUZZELS	31
STRIPS & HOROSCOOP	29
RADIO & TELEVISIE	33 T/M 35

Abonnee worden?
Vul de bon in op pagina 2
0800-0555 www.AD.nl

Jaargang 1 No 130 Week 5 DNL

België 0,85; Can, Eilanden 0,50; Duitsland 0,35; Engeland (GBP) 0,70; Frankrijk 0,25; Griekenland 0,50; Cyprus (CYP) 0,75; Italië 0,25; Luxemburg 0,85; Ned. Antillen NAG 0,50; Oostenrijk 0,25; Portugal 0,25; Spanje 0,25; Tsjechië CZK 90; Marokko MD 30; Tunesië TND 1,000; Turkije YTL 4,65.

KEUKENMAXX
DESIGN 10-DAAGSE

VAN 26 JANUARI TOT EN MET 5 FEBRUARI:

LUXE INBOUW KOFFIEAPPARAAT MET NESPRESSO-SYSTEEM CADEAU*

T.w.v. € 1.999,-

LAATSTE WEEK!

BARENDRECHT, Pissetraat 18 (Keukenboulevard Barendrecht)
HOOFDDORP, Kruisweg 655-657 (A4, afslag Hoofddorp)
BEUNINGEN, Hadrianussingel 33 (Wooncentrum Parad'or)
ETTERLEUR, Lolkendreef 33 (A58, afslag Etten-Leur/Woosdijk)
REEUWIJK (Nabij Gouda), Reeuwijkse Poort 304 (A12, afslag 12)

Keukenmaxx
honderd en één keukens, duizend en één ideeën

* Bij aankoop van een compleet keuken s.v. € 1500,-. *Vraag naar de afdelingsmanagers in de showrooms. Deze actie is niet geldig in combinatie met andere acties.
BEL GRATIS 0800-0232350 VOOR ONZE BROCHURE OF Kijk op www.keukenmaxx.nl

46. Enkele dagen later, op 3 februari 2006, schreef Het Parool opnieuw over Kolbak, ditmaal onder de kop: "Beslag panden Holleeder". In het artikel op pagina 2 werd meerdere malen opgetekend dat de Wallenpanden van Holleeder zouden zijn:

"Justitie heeft beslag gelegd op negen panden van Holleeder. (...) De vermoedelijke kopmaan van Holleeder, Marcel Kaatee, blijft wel in hechtenis. Volgens zijn advocaat begrijpt zijn cliënt niets van de beschuldigingen. (...) Op negen huizen van Holleeder werd beslag gelegd, waaronder Molensteeg 1, Barnesteeg 2 en panden op de Oudezijds Achterburgwal. Deze huizen zaten in een bv van Endstra die het hele pakket in september 2002 verkocht aan Dice Property. Dice is de bijnaam van de eveneens gearresteerde gitarist Marcel Kaatee. Die kocht het pakket voor 1,4 miljoen euro, terwijl Endstra een hypotheek verstrekte voor hetzelfde bedrag. (...). Kaatee hevelde de panden vervolgens over naar Gebouw Royal Investments [thans: RL Properties, verduidelijking advocaat]. In januari 2003 werd een tweede hypotheek van 2,2 miljoen euro op de panden verleend door Wilbury Limited dat gevestigd is op Anguilla, een van de Britse Maagdeneilanden."

2 VRIJDAG 3 FEBRUARI 2006
NIEUWS
HEE PAROOL

Beslag panden Holleeder

• Officieel verdacht van afpersing vier vastgoedhandelaren • Vriendin vrijgelaten

Bellen en tv kijken vaak duur in ziekenhuizen
DEN HAAG - Televisie kijken, een telefoontje plegen en de auto parkeren drijven de kosten van een ziekenhuisopname vaak fors op. Dat blijkt uit een onderzoek van de Consumentenbond bij ziekenhuizen. (ANP)

Jongens van 13 en 15 rijden in geroofde auto
EINDHOVEN - De politie heeft twee jongens van 13 en 15 aangehouden die vorige week in Eindhoven met een vuurwapen een automobilist van zijn voertuig hadden beroofd. Ze werden betrapt toen ze met de auto rondreden. (ANP)

Medewerkers Achmea verduisteren kwart mln
ZWOLLE - Politie en justitie doen onderzoek naar een omvangrijke fraude op het Zwolse kantoor van Groene Land Achmea. Twee medewerkers zouden ruim een kwart miljoen euro hebben verduisterd. (CPN)

Twee jaar cel voor berovingbejaarde
BREDA - Een 39-jarige inwoner van Werkendam is gisteren veroordeeld tot twee jaar cel wegens een gewelddadige beroving van een 84-jarige vrouw. Hij sloeg en bond haar vast in haar eigen huis en stal 200 euro uit haar linnenkast. (CPN)

Mogelijke vervolging na orale seks in vliegtuig
SCHIPHOL - Justitie in Haarlem overweegt twee mannen te vervolgen die aan boord van een Nederlands vliegtuig betast werden op orale seks. De mannen, een Koreaan en een Ier, werden op Schiphol aangehouden en kregen in het kader van 'lik-op-stuk-beleid' een schikking aangeboden van 100 euro. (CPN)

AMSTERDAM - Willem Holleeder wordt officieel verdacht van afpersing van de vastgoedhandelaren Willem Endstra, Kees Houtman, John Wijsmuller en Rolf Friedlander. Justitie heeft beslag gelegd op negen panden van Holleeder.

Holleeder werd gisteren voorgeleid aan de rechtbank op Schiphol; hij blijft voorlopig vastzitten.

De rechtbank besloot twee van de dertien medeverdachten vrij te laten. Een van hen is de vriendin van Holleeder, Maïke Dijkhuis. Volgens haar advocate Anique Slijters is er 'geen spoor bewijs' tegen haar. De vermoedelijke kopmaan van Holleeder, Marcel Kaatee, blijft wel in hechtenis. Volgens zijn advocaat begrijpt zijn cliënt niets van de beschuldigingen.

Bij de invallen van maandag werden twee vuurwapens, munitie, een schietsleutelhanger en een kogelvrij vest gevonden. Ook werden miniatuurcamera's, afliesterapparatuur en administratieve bescheiden als bank- en bedrijfsgegevens in beslag genomen. De vuurwapens werden bij Holleeders medeverdachten gevonden.

Het openbaar ministerie verdenkt Holleeder van afpersingen en deelname aan een criminele organisatie. Hij zou Endstra, Houtman, Wijsmuller en Friedlander hebben afgeperst. Holleeders advocaat, Abraham Moszkowicz, benadrukt dat geen van hen aangifte heeft gedaan. Mogelijk worden ook beschuldigingen van afpersingen van zakenlui Jan-Dirk Paarlbergen en Erik de Vlieger toegevoegd.

Endstra werd in mei 2004 doodgeschoten, Houtman in november 2005 in Osdorp. Wijsmuller en Friedlander zijn relatief onbekende vastgoedhandelaren. Wijsmuller zat samen met onder anderen Endstra en Paarlbergen in het bedrijf Bosch en Duin, dat eind jaren negentig werd ontbonden. Het bedrijf kocht huizen in onder meer Amsterdam en Utrecht. Wijsmuller zou zijn uitgekoekt.

Friedlander is vooral bekend als ex-voorzitter van de Tigers, de Amsterdamse ijshockeyclub.

Op negen huizen van Holleeder werd beslag gelegd, waaronder Molensteeg 1, Barnesteeg 2 en panden op de Oudezijds Achterburgwal. Deze huizen zaten in een bv van Endstra die het hele pakket in september 2002 verkocht aan Dice Property.

Dice is de bijnaam van de eveneens gearresteerde gitarist Marcel Kaatee. Die kocht het pakket voor 1,4 miljoen euro, terwijl Endstra een hypotheek verstrekte voor hetzelfde bedrag. Onduidelijk is of Endstra hier ooit geld van heeft teruggezien. Kaatee hevelde de panden vervolgens over naar Gebouw Royal Investments. In januari 2003 werd een tweede hypotheek van 2,2 miljoen euro op de panden verleend door Wilbury Limited dat gevestigd is op Anguilla, een van de Britse Maagdeneilanden. Vermoed wordt dat dit maatschappij van Holleeder is.

De Heineken-ontvoerder beriep zich gisteren op zijn zwijgrecht.

Bewakers bij de rechtbank op Schiphol Oost, waar Holleeder wordt voorgeleid. FOTO EVERT ELZINGA/ANP

47. De Volkskrant vermeldde het nieuws over de beslaglegging (afkomstig van het ANP die kennelijk door een laat persbericht van OM op de hoogte was), al op 2 februari 2006 om 23.22 uur op haar website. "Justitie legt beslag op panden Holleeder" stond er met grote letters. Verder werd beschreven: "Justitie heeft beslag gelegd op negen panden van vermeend topcrimineel

Willem Holleeder. Dat heeft het Openbaar Ministerie (OM) donderdag laten weten. Het gaat om seks- en gokhuizen in het Amsterdamse wallengebied."⁸

48. Enkele maanden na de aanhouding van Kaatee stond op de voorpagina van De Telegraaf van 18 oktober 2006: "Justitie wil Holleeder uitkleden". In het artikel werd verder gesteld: "Justitie wil de van afpersing verdachte Willem Holleeder financieel geheel uitkleden. Het openbaar ministerie blijkt naast de strafzaak in stilte te werken aan een apart onderzoek om alle bezit af te pakken. Als gevolg van dat onderzoek heeft justitie ook beslag gelegd op onroerend goed op de Amsterdamse Wallen. Het gaat daarbij om de gokhallen Molensteeg 1 en Buddy Buddy, die op papier toebehoren aan de uitbater Marcel K., tevens medeverdachte in het Holleeder-onderzoek."

Galatasaray

Prijs in Nederland € 1,20

af AMSTERDAM

- Afname criminele doden
- VVD Almere dreigt Zalm

32 pagina's woensdag 18 oktober 2006

JUSTITIE WIL HOLLEEDER UITKLEDEN

door John van den Heuvel en Bert Huisjes

AMSTERDAM, woensdag
Justitie wil de van afpersing verdachte Willem Holleeder financieel geheel uitkleden. Het openbaar ministerie blijkt naast de strafzaak in stilte te werken aan een apart onderzoek om alle bezit af te pakken. Als gevolg van dat onderzoek heeft justitie ook beslag gelegd op onroerend goed op de Amsterdamse Wallen. Het gaat daarbij om de gokhallen Molensteeg 1 en Buddy Buddy, die op papier toebehoren aan de uitbater Marcel K., tevens een medeverdachte in het Holleeder-onderzoek.

Vermoedelijk zullen binnenkort nieuwe beslagen volgen. Zo staat er vrijwel zeker ook onroerend goed geparkeerd op naam van andere personen, die justitie als stromannen beschouwt. Justitie bespeurde eerder onder meer verdachte transacties via een bedrijf van een vriendin van Holleeder. Het landelijk parket bevestigde gisteren voor het eerst dat in alle stilte een financieel strafrechtelijk onderzoek loopt, met als enig doel om alle crimineel vermogen bij de verdachten in beslag te nemen, zodra het tot een veroordeling komt. „Aan de strafzaak tegen Holleeder werken nu vier officieren van justitie. Een zoekt speciaal naar vermogen”, bezaamt woordvoerder Wim de Bruin.

Bovenwereld

Hij reageerde daarmee op uitslatingen van OM-topman Harm Brouwer, die gisteren aankondigde dat justitie de jacht intensiveert op geld en bezittingen van criminelen. Justitie ziet de investeringen in de bovenwereld als een groot gevaar, omdat dit legale bedrijven infecteert.

len

en licht Wallen

⁸ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/justitie-legt-beslag-op-panden-holleeder~b161ca8f/>

49. In 2007 volgde Paul Vugts als misdaadverslaggever van Het Parool de Kolbak-zaak nog steeds nauwgezet. In zijn artikel "Hoe miljoenen van Heinekens losgeld 24 jaar lang verborgen beleef" van 7 juli 2007 schreef hij: *"Holleeders bezittingen, dus ook zijn aandeel in het losgeld, spelen een rol in de strafzaak tegen hem die in september doorgaat."*

Nadat ze in 1992 waren vrijgelaten, investeerden Holleeder en Van Hout met Grifhorst in met name gokhallen, sekstheater Casa Rosso en enkele prostitutiepanden op de Wallen in Amsterdam en aan de Achterdam in Alkmaar.

In 1996 raakten Van Hout en Holleeder ernstig gebrouilleerd. Ze verdeelden hun bezit. Holleeder kreeg, grofweg, de Amsterdamse bordelen, Grifhorst 2,5 miljoen gulden en de villa in Spanje waarin hij woonde en Van Hout kreeg de '63 ramen' in Alkmaar.

Holleeders bezittingen, dus ook zijn aandeel in het losgeld, spelen een rol in de strafzaak tegen hem die in september doorgaat. Deze week deed justitie opnieuw een greep naar de erfenis die de in 2003 geliquideerde Van Hout heeft nagelaten; nadat tien jaar geleden een poging was mislukt.

Grifhorst en tot nu toe zeven medeverdachten zijn opgepakt vanwege het witwassen van onder meer de Heinekenmiljoenen. Slaagt het Openbaar Ministerie erin, aan te tonen dat de panden in de rosse buurt van Alkmaar gekocht zijn van misdaadgeld, dan kan het die afpakken.

50. Ook in "who-is-who overzichten" in boeken, kranten en tijdschriften over het Kolbak-proces wordt Kaatee stevast afgeschilderd als "stroman van Holleeder".

Marcel K.

Bijnaam Dice. Justitie ziet hem als stroman van Holleeder. Zou onder meer in opdracht van zijn baas regelmatig de boeken van Endstra hebben gecontroleerd. In het dagelijks leven uitbater van twee gokhallen op de Wallen die feitelijk van Holleeder zijn. Is ook gitarist en zakelijk leider van funkband Seven Eleven.

6. Marcel K. (47)

Funkgitarist & creatieve boekhouder. Wordt gezien als financiële stroman van Holleeder. Zijn voorarrest werd voorlopig opgeschort omdat hij zijn goktenten moest redden – bij de ijkcontrole van de kasten moet de eigenaar aanwezig zijn...

FUNKY DICE Marcel Kaatee (1958)

Hij valt ontegenzeggelijk uit de toon bij de zware jongens die hem in de rechtszaal omringen. Daar zat Marcel Kaatee het afgelopen jaar tijdens de pro-formarechtzittingen enigszins misplaatst tussen bekende criminelen als Holleeder en Paja. Zijn voorarrest werd keer op keer verlengd omdat justitie hem ziet als de loopjongen en stroman van de Heineken-ontvoerder. Tot grote frustratie van de voormalig student economie en hobbygitarist, die maandenlang niet kon optreden met zijn funkband Seven Eleven.

51. Parallel aan de strafzaak begon de gemeente Amsterdam, ontegenzeggelijk gevoed door het OM met informatie, op 25 januari 2008 een bibob-procedure om de speelhallen van "de stroman van Holleeder" te sluiten. Op 13 mei 2008 kopt het Financieel Dagblad op de voorpagina: "Amsterdam noemt 'gokhallen van Holleeder broedplaats witwassen'."

52. Het beeld dat uit deze krantenartikelen naar voren komt laat niets aan de verbeelding over. Dat Holleeder in Kolbak door het OM ook al als eigenaar werd beschouwd van de gokhallen en de Wallenpanden, en Kaatee volgens het OM niet meer was dan een stroman die de eigendom van Holleeder verhuult door de panden vanaf 2002 in eigendom en bezit te hebben, vindt bevestiging in de koppen en krantenartikelen van de journalisten die Kolbak vanaf het begin nauwgezet volgen. Dat niet alleen. Aan de wijze waarop de verdenking door de meeste journalisten is gemeld, namelijk dat het eigendom van Holleeder en stromanschap van Kaatee feitelijk zou vaststaan, blijkt hoe overtuigend het OM dit in Kolbak naar voren heeft gebracht en als beeld is blijven hangen bij het grote publiek.

II.3 De media over de verdenking en het narratief in Terrel

53. Hoe zit het met de mediaberichtgeving over Terrel een kleine 20 jaar later? Ook dit onderzoek is in eerste aanleg met veel interesse gevolgd en verslagen door de media. Journalisten van het ANP, Financieel Dagblad, Het Parool, Follow the Money en freelancemisdadjournalisten woonden zittingen bij. De kladblokken uit de Kolbak-periode waren echter vervangen door laptops en zelfs audio-opnameapparatuur ten behoeve van podcasts. Maar (digitale) krantenkoppen bleven.
54. Een blik op die krantenkoppen en artikelen leert dat het tijdsverloop niets, maar dan ook helemaal niets heeft veranderd in het narratief dat door de media wordt verslagen. In Terrel wordt Kaatee door het OM nog steeds weggezet als de vermeende stroman van Holleeder doordat hij de Wallenpanden in eigendom en bezit heeft terwijl deze volgens het OM in werkelijkheid niet van Kaatee zouden zijn maar van Holleeder.
55. Dit volgt direct uit de kop en inleiding in De Telegraaf van 1 oktober 2024:⁹

OM eist cel voor 'stroman Holleeder' voor witwassen Wallenpanden

01 okt. 2024 in BUITENLAND

AMSTERDAM - Het Openbaar Ministerie heeft dinsdag achttien maanden cel geëist, waarvan zes maanden voorwaardelijk, tegen de 66-jarige Marcel Kaatee voor het witwassen van een aantal panden op de Amsterdamse Wallen. Volgens het OM zijn de betrokken panden gefinancierd met misdaadgeld, waarbij Willem Holleeder als grote man op de achtergrond figureerde. Kaatee is een „stroman en katvanger” geweest voor Holleeder.

56. AT5 hanteert gelijke bewoordingen: “OM eist 1,5 jaar cel voor de ‘katvanger van Holleeder’ en wil Wallenpanden uit beheer halen”:¹⁰

⁹ <https://www.telegraaf.nl/buitenland/om-eist-cel-voor-stroman-holleeder-voor-witwassen-wallenpanden/64357115.html> (laatstelijk geraadpleegd op 17 maart 2026).

¹⁰ <https://www.at5.nl/artikelen/228829/om-eist-15-jaar-cel-voor-de-katvanger-van-holleeder-en-wil-wallenpanden-uit-beheer-halen> (laatstelijk geraadpleegd op 25 februari 2026).

OM eist 1,5 jaar cel voor de 'katvanger van Holleeder' en wil Wallenpanden uit beheer halen

1 oktober 2024, 12.55 uur · Aangepast 1 oktober 2024, 13.36 uur · Door: Redactie

Het Openbaar Ministerie eist anderhalf jaar, waarvan zes voorwaardelijk, cel tegen Marcel Kaatee voor het witwassen van panden op de Wallen. De panden staan op naam van een bv waarvan de 66-jarige Kaatee de voorzitter is. De werkelijke eigenaar zou Willem Holleeder zijn, vermoedt het OM.

57. Zelfs het OM laat er in zijn persbericht van 1 oktober 2024 geen enkel misverstand over bestaan dat het narratief in Terrel identiek is aan dat van Kolbak:¹¹

OM wil Wallenpanden van Willem Holleeder uit criminaliteit halen

Nieuwsbericht | 01-10-2024 | 12:24

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft de rechtbank Amsterdam dinsdag gevraagd om negen panden op de Amsterdamse Wallen verbeurd te verklaren. De panden staan op naam van een BV, waarvan de bestuurder M.K. door het OM wordt gezien als een stroman van Willem Holleeder. Tegen K. eisten de officieren van justitie een celstraf van 18 maanden, waarvan 6 voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar.

II.4 Tussenconclusie

58. Naast alle processtukken schenken dus ook de media klare wijn: Kolbak en Terrel gaan precies over hetzelfde: hetzelfde narratief, dezelfde verwijten, dezelfde feitelijke constellatie, dezelfde betrokkenen, dezelfde panden, oftewel "hetzelfde feit".

III Nadere toelichting waarom de uitspraken van de rechtbank Amsterdam geen stand kunnen houden

III.1 Inleiding

59. In het Schriftelijk Standpunt heb ik reeds toegelicht tegen welke overwegingen van de rechtbank Amsterdam over het *ne bis in idem*-verweer de bezwaren van de verdediging zijn gericht (par. IX.3 van het Schriftelijk Standpunt). De verdediging heeft hierover de volgende standpunten ingenomen:
- De rechtbank heeft een te beperkte maatstaf aangelegd door de beoordeling of sprake is van "hetzelfde feit" als bedoeld in het *ne bis in idem*-beginsel, te beperken tot de (uiteindelijke) tenlasteleggingen (par. IX 3.1 van het Schriftelijk Standpunt);

¹¹ <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2024/10/01/om-wil-wallenpanden-van-willem-holleeder-uit-criminaliteit-halen> (laatstelijk geraadpleegd op 25 februari 2026).

- b. De rechtbank heeft ten onrechte geoordeeld dat de "andere periode" in dit geval een relevant verschil oplevert bij de beoordeling van de vraag of sprake is van *ne bis in idem* (par. IX 3.2.1. van het Schriftelijke Standpunt);
 - c. De rechtbank heeft ten onrechte geoordeeld dat (door het OM gelabelde) "andere witwasgedragingen", een relevant verschil oplevert bij de beoordeling van *ne bis in idem* (par. IX 3.2.2 van het Schriftelijk Standpunt);
 - d. De rechtbank heeft ten onrechte betekenis toegekend aan wat zij duidt als een "andere criminele herkomst" (par. IX 3.2.3 van het Schriftelijk Standpunt);
 - e. De overwegingen van de rechtbank onder de tussenkop "andere criminele herkomst" zijn ook feitelijk onjuist en (daarmee) onhoudbaar (par. IX 3.2.4 van het Schriftelijk Standpunt);
 - f. De rechtbank heeft in de zaak van Kaatee ten onrechte geoordeeld dat de "andere [tenlastegelegde] deelnemingsvormen" een relevant verschil oplevert bij de beoordeling van het *ne bis in idem*-verweer (par. IX 3.2.5 van het Schriftelijk Standpunt); en
 - g. De conclusie van de rechtbank dat de gestelde "verschillen" tezamen een "aanzienlijk verschil" opleveren is onjuist en onhoudbaar (par. IX 3.2.6 van het Schriftelijk Standpunt).
60. Deze punten zijn in het Schriftelijk Standpunt al grotendeels toegelicht. Drie punten hiervan zal ik zoals aangekondigd nader toelichten: (1) de irrelevantie van enkele aspecten die de rechtbank in haar beoordeling heeft betrokken, (2) de rekenfout in de optelsom van de rechtbank, en (3) dat het aspect van de "andere periode" op zichzelf geen (aanzienlijk) verschil oplevert.

III.2 De irrelevantie van enkele aspecten voor *ne bis in idem*

- 61. Bij de beoordeling van het *ne bis in idem*-verweer heeft de rechtbank de tenlasteleggingen in Kolbak en Terrel naast elkaar gelegd en deze met elkaar vergeleken. Daarbij meent de rechtbank in door het OM bedachte en kunstmatig gecreëerde aspecten ten opzichte van Kolbak verschillen te zien, te weten: "de witwasgedragingen" en de "deelnemingsvormen" die aan Kaatee in Terrel ten laste zijn gelegd. De vraag is echter niet of op deze punten verschillen bestaan. De vraag die ertoe doet of sprake is van "hetzelfde feit", is of deze aspecten *relevante* verschillen opleveren. Dat is niet het geval.
- 62. Voor de twee genoemde aspecten geldt dat de rechtbank ten onrechte uitsluitend heeft gekeken naar de juridische etiketjes die het OM aan deze punten in de tenlasteleggingen heeft gehangen. In weerwil van in het bijzonder de Europese rechtspraak¹² maar ook het kader dat de Hoge Raad

¹² Bijv. HvJ EU 9 maart 2006, C-436/04, ECLI:EU:C:2006:165 (*Van Esbroeck*), punt 42 ("het relevante criterium voor de toepassing van dit artikel [is] gelijkheid van de materiële feiten, begrepen als het bestaan van een geheel van feiten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, ongeacht de juridische kwalificatie

voorschrijft,¹³ heeft de rechtbank op deze punten niet (ook) gekeken naar de materiële c.q. feitelijke gedragingen¹⁴ die aan de etiketjes ten grondslag liggen. Dat de rechtbank hiernaar zou hebben gekeken blijkt althans nergens uit.

63. Allereerst de “witwasgedragingen”. Op dat punt heeft de rechtbank alleen acht geslagen hoe de delictsbestanddelen verwerven, voorhanden hebben en verbergen/verhullen zijn uitgelegd in de wetgeschiedenis. De rechtbank heeft zo de vergelijking van de (tenlastegelegde) witwasgedragingen alsnog “gejuridiseerd”. Daarmee laat het ten onrechte na om in haar beoordeling óók te betrekken met welke materiële gedragingen deze delictsbestanddelen steeds feitelijk zijn ingevuld door het OM. Met andere woorden, welke materiële gedragingen van Kaatee maken dat hij over de Wallenpanden feitelijke zeggenschap krijgt en heeft, en deze daarmee juridisch beschouwd “verwerft” en “voorhanden heeft” (als bedoeld in de witwasbepalingen)? En welke materiële gedragingen van Kaatee maken in de visie van het OM nu dat hij het zicht op een bepaalde eigenschap van deze panden bemoeilijkt en daarmee die eigenschap juridisch gezien zou verbergen en verhullen (opnieuw: als bedoeld in de witwasbepalingen)?
64. *Die* vragen had de rechtbank moeten onderzoeken en op *die* vragen had zij moeten responderen naar aanleiding van de uitdrukkelijk onderbouwde standpunten van de verdediging. Maar *die* vragen heeft de rechtbank blijkens haar overwegingen helemaal niet onderzocht.
65. Als *die* vragen wel in de beoordeling worden betrokken, dan kan naar de stellige overtuiging van de verdediging het antwoord er maar één zijn: de door het OM verweten aard en kennelijke strekking van de (materiële) gedragingen van Kaatee en RL Properties zijn in Kolbak, Terrel en welk ander strafrechtelijk onderzoek waarin de panden zijn onderzocht, hetzelfde. Die gedragingen komen in al die onderzoeken namelijk steeds op exact hetzelfde neer: het verwijt dat Kaatee door (via RL Properties) de eigendom en het bezit van de panden te hebben op zou treden als stroman van Holleeder en daardoor zou afschermen dat deze panden in werkelijkheid niet van Kaatee zouden zijn, maar van Holleeder. Door de *materiële* gedragingen van het verkrijgen en hebben van de eigendom en bezit, heeft Kaatee *juridisch* de feitelijke zeggenschap over de panden en daarmee houdt hij deze (juridisch beschouwd) voorhanden als bedoeld in de witwasbepalingen. Door de *materiële* gedragingen van het hebben van de eigendom en bezit zou Kaatee *juridisch* gezien óók de herkomst, werkelijke aard en rechthebbende

van deze feiten of het beschermde rechtsbelang.”) en EHRM 10 februari 2009, appl. no. 14939/03 (Zolotukhin t. Rusland), par. 81 (“The Court further notes that the approach which emphasises the legal characterisation of the two offences is too restrictive on the rights of the individual, for if the Court limits itself to finding that the person was prosecuted for offences having a different legal classification it risks undermining the guarantee enshrined in Article 4 of Protocol No. 7 rather than rendering it practical and effective as required by the Convention (compare Franz Fischer, cited above, § 25).”). Zie ook randnummers 78-84 van de pleitnotities van de verdediging bij de regiezitting van 17 oktober 2023.

¹³ HR 1 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BM9102, m.nt. Buruma.

¹⁴ Hierna steeds: “de materiële gedragingen”.

verbergen en verhullen. Tussen de *materiële* gedragingen zit dus geen snipper licht.

66. Om vast te kunnen stellen met welke materiële gedragingen de juridische witwasgedragingen worden ingevuld, moet dus door de juridische invulling van de gedragingen in de tenlastelegging van Terrel heen worden gekeken. Dat geldt te meer bij een verdenking ter zake van witwassen waarbij, in tegenstelling tot diverse andere delicten, in de tenlastelegging niet hoeft te worden “verfeitelijk” waaruit de witwasgedragingen bestaan. Maar dat laat onverlet dat bij de beoordeling van *ne bis in idem* daar wel degelijk naar moet worden gekeken.¹⁵
67. Overigens zijn de witwasgedragingen in Kolbak en Terrel hetzelfde. Witwassen als bedoeld in artikel 420bis, eerste lid sub a en sub b zijn juridisch hetzelfde feit, zo heeft ook de rechtbank geoordeeld.¹⁶ Bovendien heeft de verdediging eerder omstandig toegelicht dat Kaate en RL Properties in Kolbak feitelijk ook voor “verbergen” en “verhullen” zijn vervolgd.¹⁷
68. Hetzelfde geldt vanzelfsprekend voor de deelnemingsvormen. Dat zijn enkel de juridische etikettes die door het OM in de tenlasteleggingen aan de materiële gedragingen van Kaatee zijn gekoppeld. Maar dat is niet doorslaggevend. Daarom beschermt het *ne bis in idem*-beginsel ook tegen herhaaldelijke vervolging van dezelfde persoon in verschillende hoedanigheden.¹⁸ Dat het beginsel deze bescherming biedt is ook logisch, want in de kern gaat het steeds om hetzelfde, namelijk dat Kaatee wordt verweten witwashandelingen te verrichten met betrekking tot de Wallenpanden doordat hij (via zijn vennootschappen) daarvan de eigenaar is.
69. In het standpunt van 19 maart jl. bevestigt ook het OM dat de aspecten van de “witwasgedragingen” en “deelnemingsvormen” eigenlijk onderdeel vormen van de juridische component van *ne bis in idem* en deze niet zien op de (materiële) gedragingen. Het OM koppelt deze twee aspecten immers zelf aan de juridische aard van de feiten:

“Kortgezegd wordt in de standpunten van het OM en de beslissing van de rechtbank neergelegd in het pv van 17 oktober 2023 overwogen dat alleen al niet gesproken kan worden van hetzelfde in de zin van artikel 68 Sr vanwege verschillen in de tenlasteleggingen ten aanzien van de

¹⁵ Zo volgt uit de rechtspraak vermeld bij voetnoot 12.

¹⁶ Vonnis rechtbank Amsterdam van 11 november 2024: “De rechtbank stelt vast dat zowel in Kolbak als in Terrel is vervolgd voor gewoontewitwassen, dan wel witwassen, dan wel schuldwitwassen. Gelet hierop vallen de ten laste gelegde feiten in beide gevallen steeds onder dezelfde overkoepelende delictomschrijvingen, zodat de juridische aard van de verweten feiten gelijk is.”

¹⁷ Pleitnotities raadkamer van 12 januari 2022, randnrs. 50-51, schriftelijk standpunt verdediging van 25 augustus 2023, randnrs. 87-93 en pleitnotities regiezitting van 17 oktober 2023, randnrs. 69-84.

¹⁸ Ook wel aangeduid als “*non bis in eundem hominem*”, zie G.J.M. Corstens, ‘Non bis in eundem hominem?’, in: M.S. Groenhuijsen & J.B.H.M. Simmelink, *Glijdende schalen* (De Hullu-bundel), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2003, p. 95-109 en F.C.W. de Graaf, *Meervoudige aansprakelijkstelling: Een analyse van rechtsfiguren die aansprakelijkstelling voor meer dan één strafbaar feit normeren*, Den Haag: Boom juridisch 2018, p. 278-279.

juridische aard (deelnemingsvorm en witwasgedraging) in Terrel en Kolbak. [onderstreping, advocaat].¹⁹

70. In haar overwegingen is de rechtbank ook ten onrechte voorbijgegaan aan bestendige rechtspraak dat een vordering wijziging tenlastelegging door de witwasgedragingen of deelnemingsvorm aan te passen, vanzelfsprekend is toegestaan en dus hetzelfde (feit) betreft.²⁰
71. De rechtbank heeft dus ten onrechte de aspecten van de "witwasgedragingen" en de "deelnemingsvormen" betrokken in de feitelijke component van *ne bis in idem*. Deze dienen ten aanzien van die component nu dan ook alsnog buiten beschouwing te worden gelaten. Maar voor zover deze toch in die beoordeling worden betrokken dient in ieder geval door de juridische etikettering te worden heen gekeken en moeten óók de materiële gedragingen worden betrokken die daaraan ten grondslag liggen. Ook in dat geval kan de conclusie er echter maar één zijn: de materiële gedragingen zijn hetzelfde.

III.3 Over de "optelsom" van de rechtbank

72. Wat bekent dit nu voor de "opstelsom" die de rechtbank in haar uitspraken heeft gehanteerd.
73. Het betekent in de eerste plaats dat de aspecten van de "witwasgedragingen" en de "deelnemingsvormen" daarin niet kunnen worden betrokken. Of anders gezegd: zij hebben in een optelsom een waarde van nul.
74. Ten aanzien van de wijze waarop het OM invulling geeft aan het bewijs van de beweerdelijke "criminele herkomst" heeft de verdediging eerder al omstandig toegelicht dat dit in Kolbak en Terrel hetzelfde is. In beide onderzoeken zijn immers het Heinekengeld en de herfinanciering als gronddelict aangedragen. Ik ga hier niet in herhaling vallen door opnieuw uit alle stukken te citeren waaruit dit blijkt, maar volsta met een verwijzing naar de relevante vindplaatsen en verzoek een en ander hier als herhaald en ingelast te beschouwen.²¹ De wijze waarop het OM de criminele herkomst

¹⁹ Brief OM van 19 maart 2026, p. 10.

²⁰ Zie t.a.v. een (vordering) wijziging van de witwasgedragingen bijv.: HR 28 oktober 2014, ECLI:NL:HR:2014:3047 i.c.m. Hof Amsterdam 15 oktober 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:4290 (zie over deze uitspraken uitgebreider: pleitnotities raadkamer 12 januari 2022, randnrs. 59-60). In de Kolbak-zaak van Kaatee oordeelde uw Hof dat toevoeging van de andere deelnemingsvorm van medeplichtigheid aan de verdenking ter zake van afpersing van Endstra mogelijk was en "hetzelfde feit" betrof; zie voor een willekeurig soortgelijk voorbeeld in de gepubliceerde rechtspraak: Hof Arnhem-Leeuwarden 19 februari 2025, ECLI:NL:GHARL:2025:830. Zie voor een voorbeeld waarin de deelnemingsvorm feitelijk leidinggeven aan de tenlastelegging werd toegevoegd en immer "hetzelfde feit" opleverde: HR 4 februari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF1271 (en in het bijzonder ook de bijbehorende conclusie van A-G Machielse van 19 november 2002, ECLI:NL:PHR:2003:AF1271).

²¹ Schriftelijk standpunt verdediging van 2 april 2021, randnrs. 38-66; pleitnotities raadkamer van 12 januari 2022, randnrs. 78-86; schriftelijk standpunt verdediging van 25 augustus 2023, randnrs. 28-55 alsmede 65-109, pleitnotities regiezitting van 17 oktober 2023, randnrs. 97-104; én schriftelijk standpunt verdediging van 20 september 2024, randnrs. 163-178.

invult levert zodoende evenmin een redengevend verschil op. Ook hiervan is de waarde in enige optelsom dus nul.

75. De drie aspecten – witwasgedragingen, deelnemingsvormen en de wijze waarop het de OM de criminele herkomst invult – tezamen kunnen dan ook niet bijdragen aan enige optelsom: drie keer nul is nul, of anders gezegd: niets.

III.4 Over de “andere periode”

76. Strikt genomen is het enige feitelijke verschil tussen Kolbak en Terrel de periode waar de tenlastelegging op ziet. Het tijdvak van (de tenlastelegging in) Kolbak en het tijdvak van (de tenlastelegging in) Terrel overlappen elkaar niet maar sluiten naadloos op elkaar aan. In de feitelijke constellatie is sinds de integrale vrijspraak in Kolbak echter niets veranderd. Puntsgewijs samengevat heeft de verdediging naar aanleiding daarvan eerder al omstandig aangevoerd dat (zie in het bijzonder schriftelijk standpunt verdediging 2 april 2021, randnrs. 125 t/m 133 en pleitnotities raadkamer van 12 januari 2022, randnrs. 33 t/m 47):

- het immer om exact dezelfde panden gaat;
- het immer om exact dezelfde plaats(en) gaat waar de (materiële) gedragingen zijn verricht;
- het immer exact dezelfde eigenaar betreft, namelijk Kaatee via RL Properties;
- het immer om exact dezelfde materiële gedragingen gaat, namelijk dat Kaatee via RL Properties de eigendom en het bezit van de panden heeft.
- immer exact hetzelfde verwijt aan de verdenking ten grondslag ligt, namelijk dat niet Kaatee via RL Properties de werkelijke eigenaar zou zijn, maar Holleeder; en
- het immer om dezelfde beweerdelijke gronddelicten gaat, maar dat als in rechte is vastgesteld dat de Wallenpanden toen niet uit enig misdrijf afkomstig waren, deze zonder tussentijdse wijziging in de feitelijke constellatie dat vandaag de dag ook niet (kunnen) zijn. Het punt is nu juist dat in Kolbak is geoordeeld dat het geen misdrijf was. Alleen al om die reden kan geen sprake zijn van een voortdurend “delict”. Er was geen delict en dus kan dat uit de aard der zaak ook niet voortduren. Ik kom hier zo dadelijk op terug.

77. De conclusie die de verdediging hieraan heeft verbonden is ook helder: als onder deze omstandigheden alleen de tijdsperiode niet geheel identiek is, is immer sprake van “hetzelfde feit”. Al is het maar omdat in zo’n geval geen sprake is van een “aanzienlijk verschil” tussen de ter discussie staande gedragingen.²²

78. Dat het OM eigenlijk wel weet dat het aspect van de periode de enige feitelijke discrepantie is tussen Kolbak en Terrel en alle andere feitelijkheden waaronder de (materiële) gedragingen identiek zijn, volgt ook gewoon uit het dossier Terrel.

²² Vgl. HR 1 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BM9102, m.nt. Buruma.

79. In het proces-verbaal van verdenking dat eind 2020 door het OM met de verdediging is gedeeld, wordt meermaals gesteld dat Kaatee in Kolbak is vervolgd voor het witwassen van de Wallenpanden in 2002.²³ Kennelijk is dit tot 2002 afgebakend omdat dit jaartal bij elke kadastrale aanduiding op de tenlastelegging in Kolbak was vermeld. De twee verbalisanten (T-137 en R-486) die Kaatee in Terrel meerdere malen hebben verhoord, bleven hier koste wat kost aan vasthouden.
80. In reactie merkte Kaatee tijdens zijn tweede verhoor op dat het OM en de politie weinig respect toonde voor gerechtelijke oordelen. Daarbij wees hij het verbalisanten-duo erop dat het volgens internationale rechtspraak niet is toegestaan iemand te blijven beschuldigen van strafbare feiten waarvan diegene onherroepelijk is vrijgesproken. Een van de verbalisanten reageerde:

"V2: Zeker, dat is rechtspraak die wij ook kennen, maar u bent toch vervolgd voor een bepaalde periode? Voor het witwassen van die panden in 2002? Dat staat toch in uw tenlastelegging?

KT: Tenlasteleggingsperiode was natuurlijk veel langer.

V2: Er staat 2002 in.

KT: Ik ben niet voor witwassen... In 2002 ben je dan niet aan het witwassen en in 2003 ben je in ene wel aan het witwassen? Snap ik echt helemaal niks van [onderstrepingen, advocaat]."²⁴

81. In zijn derde verhoor wees Kaatee de verbalisanten er opnieuw op dat de tenlastelegging (van feit 3) ten aanzien van de Wallenpanden in Kolbak niet alleen 2002 betrof, maar de periode van 1 januari 2002 tot en met 30 januari 2006:

"KT: Ik wil zeggen dat feit 3 betrekking heeft op de periode 1 januari 2002 tot en met 30-01-2006 en niet op alleen 2002. Dat zie ik niet vermeld.

V2: Nou, dat zit. Dat. Oké. Dat ziet u anders dan wij dan.

KT: Nou, ik zie het niet anders. Het staat letterlijk.

J[ahae]: Op de tenlastelegging.

V2: Ja, daar kunt u op ingaan ook in uw schriftelijke stuk.

KT: Ik heb het hier. Ik zal het even voorlezen voor de band: "Feit 3, hij, op een of meer tijdstippen in of omstreeks de periode van 1 januari 2002 tot en met 30 januari 2006 te Amsterdam, althans in Nederland

²³ Proces-verbaal verdenking Terrel van 19 oktober 2020, pag. 6 (pag. 0008 groene nummering Terrel): "Marcel Kaatee is in onderzoek Kolbak onherroepelijk vrijgesproken van het witwassen van de appartementsrechten van de Wallenpanden in het jaar 2002. Ook is hij vrijgesproken van het witwassen van de hypothecaire geldlening (...) van Paarlberg. De verdenking in Terrel ziet dan ook op het (gewoonte)witwassen van de Wallenpanden vanaf 1 maart 2003 tot op heden. De Wallenpanden staan nog altijd op naam van Marcel Kaatee en/of op naam van aan hem te liëren rechtspersonen waarover hij civielrechtelijk de zeggenschap heeft. [onderstrepingen, advocaat]"

²⁴ Proces-verbaal verhoor M.A. Kaatee van 16 december 2020, pag. 105 (pag. 04126 nummering Terrel).

en/of in Duitsland of in Zwitserland tesamen [sic] in vereniging met anderen, althans alleen, van het plegen van witwassen een gewoonte heeft gemaakt.” En dan komen alle onderdelen, worden besproken, waaronder de Wallenpanden.

V2: Ja.

KT: En waaronder de herfinanciering.

V2: Ja.”²⁵

82. Na hier nog een keer (beter) naar te hebben gekeken, is in ieder het geval het OM tot de conclusie gekomen dat de verdediging het bij het rechte eind had. De aanvangsdatum van de vervolging in Terrel werd snel aangepast naar 31 januari 2006: één dag na de tenlastegelegde periode in Kolbak.
83. Met deze aanpassing erkent het OM dat het eigenlijk om exact hetzelfde verwijt gaat. Dat het verschil niet is gelegen in een ander narratief ten opzichte van Kolbak, niet in andere gedragingen, niet in andere objecten of andere betrokkenen, niet in andere deelnemingsvormen. Dat in alle verhoren Kaatee steeds enkel en alleen als natuurlijk persoon en niet ook als vermeend feitelijk leidinggevende van RL Properties is gehoord en RL Properties in het geheel niet door de politie is gehoord, spreekt wat dat betreft boekdelen. Het gaat dus uitsluitend om een summiere temporele aanpassing, maar dat kan het OM niet baten.
84. Dat volgt in de eerste plaats uit het feit dat de Hoge Raad een toewijzing van een vordering wijziging tenlastelegging in verband met een uitbreiding van de tenlastegelegde periode, steevast akkoord bevindt.²⁶ Deze rechtspraak impliceert dat een enkele bijstelling van de periode als de feitelijke constellatie voor het overige hetzelfde blijft, dus geen “aanzienlijk verschil” oplevert en daarmee sprake is van “hetzelfde feit”. Ten aanzien van een verdenking ter zake van (gewoonte)witwassen is dit niet anders is. In een witwaszaak de pleegperiode van 1 januari 2013 tot en met 31 oktober 2018 uitbreiden naar 1 februari 2012 tot en met 31 oktober 2018 was volgens het gerechtshof Den Haag en daarna de Hoge Raad gewoon “hetzelfde feit”.²⁷
85. Ten tweede en de ultieme bevestiging dat een tweede vervolging voor het (beweerdelijk) witwassen van hetzelfde voorwerp na een eerdere vrijspraak in strijd is met *ne bis in idem* als alleen de periode niet overlapt, vind ik in een uitspraak van uw Hof van 22 april 2025 (ECLI:NL:GHAMS:2025:1105).

²⁵ Proces-verbaal verhoor M.A. Kaatee van 10 maart 2021, pag. 115 (pag. 04303 groene nummering Terrel).

²⁶ Bijv. HR 2 juli 2002, NJ 2002/536, waarin de pleegperiode in de inleidende dagvaarding ter zake van deelneming aan een criminele organisatie ex art. 140 Sr met ruim 4,5 jaar mocht worden uitgebreid door middel van een wijziging tenlastelegging ex art. 313 Sv. Het oordeel van het hof dat hier sprake was van “hetzelfde feit” in de zin van art. 68 Sr gaf volgens de Hoge Raad geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Zie voorts HR 13 december 1994, NJ 1995/252, HR 26 november 1996, NJ 2010/36, HR 29 januari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD8646 en HR 24 december 2002, NJ 2003, 245.

²⁷ HR 10 september 2024, ECLI:NL:HR:2024:1153 en zie in het bijzonder ook de conclusie van A-G Van Wees voor het arrest, ECLI:NL:PHR:2024:628, punten 3.2-3.12.

86. De verdachte in deze zaak werd onder meer vervolgd voor het witwassen van drie horloges. Uw Hof constateerde dat de verdachte hiervan eerder was vrijgesproken door het gerechtshof Den Haag en dat deze uitspraak inmiddels onherroepelijk was (ECLI:NL:GHDHA:2021:1432). Uw Hof overwoog vervolgens:

“Omdat dit arrest [ECLI:NL:GHDHA:2021:1432, verduidelijking advocaat] betrekking heeft op dezelfde drie horloges als die waarover de onderhavige tenlastelegging zich uitstrekt, kan de verdachte voor het witwassen van deze drie horloges niet opnieuw worden vervolgd. Dit zou in strijd zijn met het *ne bis in idem*-beginsel (artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht (Sr)).”²⁸

87. In deze overwegingen oordeelt uw Hof wat de verdediging in Terrel al jaren bepleit: als iemand eerder is vervolgd voor het witwassen van een voorwerp en daarvan onherroepelijk is vrijgesproken, dan kan diegene niet een tweede keer worden vervolgd voor het witwassen van datzelfde voorwerp. Dan doet het er ook niet toe of de tenlastegelegde witwasgedragingen hetzelfde zijn, of het OM het bewijs van het vermeende gronddelict op dezelfde of een andere wijze invult, in welke deelnemingsvorm de betreffende persoon wordt aangesproken, of de (tenlastegelegde) periode overlapt, of er na de onherroepelijke vrijspraak “nieuw” bewijs is gekomen – bijvoorbeeld omdat getuigen ineens anders verklaren dan zij jaren daarvoor hebben gedaan. Dat doet dan allemaal niet ter zake.
88. Het gaat erom dat de verdenking van het beweerdelijk witwassen van een voorwerp ten gronde is beoordeeld en is uitgemond in een (onherroepelijke) vrijspraak. Die uitspraak dient te worden gerespecteerd. Dan *kan* en *mag* een burger op die onherroepelijke vrijspraak vertrouwen. Dan mag diegene ervan uitgaan later niet opnieuw aan een tweede vervolging voor het witwassen van datzelfde voorwerp te worden onderworpen. Dan is er voor diegene in het licht van de onherroepelijke vrijspraak ook geen enkele reden om diens rechtspositie ten opzichte van het voorwerp te wijzigen of aan te tasten. Dit ligt besloten in het rechtszekerheid-aspect van het *ne bis in idem*-beginsel: een burger die met “heel zijn wezen terecht staat”²⁹ dient te worden beschermd tegen herhaald overheidsoptreden – die burger mag niet nodeloos worden gekweld door eindeloos in strafprocedures te worden betrokken voor hetzelfde feit (*nemo debet bis vexari*).³⁰ Als een beslissing hierover onherroepelijk is, heeft de overheid zijn recht tot strafvervolging

²⁸ Hof Amsterdam 22 april 2025, ECL:NL:GHAMS:2025:1105.

²⁹ C. Kelk, ‘De rechter en de kunst van het luisteren’, in: H. Moerland e.a. (red.), *De menselijke maat: opstellen ter gelegenheid van het afscheid van G.P. Hoefnagels*, Arnhem: Gouda Quint 1992, p. 35. Dit processuele aspect is in het bijzonder relevant indien de eerste vervolging niet tot een aansprakelijkstelling heeft geleid, bijvoorbeeld vanwege een rechterlijke vrijspraak, zie J. de Hullu, *Materieel Strafrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 546.

³⁰ W. Albers en T.M. de Groot, ‘De uitzondering bevestigd: het *ne bis in idem*-beginsel in recente rechtspraak van de Hoge Raad in het licht van de ratio van het *ne bis in idem*-beginsel en vanuit Europees perspectief’, *NTS* 2020/7.

verwerkt. Dan is de zaak klaar en mag de justitiabele in kwestie én de maatschappij op die (rechterlijke) beslissing vertrouwen (*res iudicata*).³¹

89. Ik zou het hierbij kunnen laten – bij de constatering dat uit de zojuist geciteerde overwegingen van uw Hof volgt dat een tweede vervolging voor witwassen van hetzelfde voorwerp na een onherroepelijke vrijspraak in strijd is met het *ne bis in idem*-beginsel. Maar dat zou te gemakkelijk zijn. Zoals gezegd bevestigt de uitspraak van uw Hof namelijk meer. Het bevestigt ondubbelzinnig dat een enkel verschil in de periode van de vervolgingen in zo'n geval immer strijd oplevert met *ne bis in idem*.
90. Dat leert een blik op de tenlasteleggingen in beide zaken. In de zaak bij uw Hof ging het om het witwassen van de horloges in de periode van 9 januari 2015 tot en met 7 januari 2019.³² In de eerdere zaak bij het hof Den Haag zag de verdenking op het witwassen van dezelfde horloges, in een geheel andere periode: op of omstreeks 10 december 2010.³³ Sterker: de perioden sloten niet eens op elkaar aan!
91. Dat is bij de onderzoeken Kolbak en Terrel wel het geval.³⁴ Als een tijdsverschil van meer dan 4 jaar bij een witwasverdenking van hetzelfde voorwerp na een onherroepelijk vrijspraak al geen "aanzienlijk verschil" oplevert, valt niet in te zien dat dit wel het geval zou kunnen zijn als de periode van de tweede vervolging naadloos aansluit op de eerdere vervolging die is uitgemond in een onherroepelijke vrijspraak.
92. De vergelijking met deze uitspraken van uw Hof en van het hof Den Haag bevestigt óók dat niet ter zake doet welke witwasgedragingen ten laste zijn

³¹ F.C.W. de Graaf, *Meervoudige aansprakelijkstelling: Een analyse van rechtsfiguren die aansprakelijkstelling voor meer dan één strafbaar feit normeren*, Den Haag: Boom juridisch 2018, p. 228-229; W. Albers & T.M. de Groot, 'De uitzondering bevestigt: het ne bis in idem-beginsel in recente rechtspraak van de Hoge Raad in het licht van de ratio van het ne bis in idem-beginsel en vanuit Europees perspectief', *NTS* 2020, nr. 1, p. 41.

³² De tenlastelegging luidde: "hij, in of omstreeks de periode van 09 januari 2015 tot en met 07 januari 2019 te Amsterdam, Landsmeer, Badhoevedorp, althans in Nederland, (van) een of meerderen voorwerp(en), te weten een of meerdere horloge(s) en/of siera(a)d(en), te weten een Franck Muller horloge en/of een Rolex Datejust horloge en/of een Rolex Skydweller horloge en/of een Paul Picot horloge en/of een Audemars Piguet Royal Oak Offshore horloge en/of (...) de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding en/of de verplaatsing heeft verborgen en/of verhuld en/of heeft verborgen en/of verhuld wie de rechthebbende op dat/die voorwerp(en) en/of geldbedrag(en) was en/of heeft verborgen en/of verhuld wie dat/die voorwerp(en) en/of geldbedrag(en) voorhanden heeft gehad en/of heeft verworven, voorhanden gehad, overgedragen en/of omgezet, en/of van dat/die voorwerp(en) en/of geldbedrag(en) gebruik heeft gemaakt (...)."

³³ De tenlastelegging onder feit 4 luidde: "hij op of omstreeks 10 december 2010 te Amsterdam, althans in Nederland, tezamen en in vereniging met een ander of anderen, althans alleen, een of meer voorwerp(en), te weten een geldbedrag ter waarde van 76.500 euro, althans een geldbedrag en/of vier althans één of meer horloge(s) (merk: Audemars Piguet en/of Paul Picot en/of Franck Muller en/of Baume & Mercier), heeft verworven, en voorhanden heeft gehad, heeft overgedragen en/of omgezet, althans van een of meer voorwerp(en), te weten een geldbedrag ter waarde van 76.500 euro althans een geldbedrag en/of vier althans één of meer horloge(s), gebruik heeft gemaakt, terwijl hij en/of zijn mededader(s) wist(en) dat bovenomschreven geldbedrag voorwerp - onmiddellijk of middellijk – afkomstig was uit enig misdrijf;"

³⁴ Kaatee werd in Kolbak vervolgd voor het witwassen van de Wallenpanden in de periode van 1 januari 2002 tot en met 30 januari 2006. In Terrel vangt de periode één dag later aan: op 31 januari 2006 en loopt deze door tot en met 27 juli 2023.

gelegd. In de zaak bij het hof Den Haag werd de verdachte vervolgd voor het verwerven, voorhanden hebben etc. van de horloges (zie voetnoot 33 van deze pleitnotities). In de zaak bij uw Hof werd die verdachte daarnaast ook vervolgd voor het verbergen en verhullen van de herkomst etc. van de horloges (vgl. voetnoot 32 van deze pleitnotities). Dit speelde echter geen enkele rol van betekenis in het oordeel van uw Hof (dat de tweede vervolging ter zake van het witwassen van dezelfde horloges in strijd is met het *ne bis in idem*-beginsel). Ook op dit punt bevestigt uw Hof dus wat de verdediging in Terrel al jarenlang bepleit: de witwasgedragingen in sub a en sub b van artikel 420bis, eerste lid Sr zijn "hetzelfde feit".

93. Kortom, drie of vier keer nul is nul en dat blijft nul.

IV Reactie op schriftelijk standpunt OM van 19 maart 2026

94. Bij brief van 19 maart jongstleden heeft het OM gereageerd op het schriftelijk standpunt van de verdediging over het preliminaire *ne bis in idem*-verweer. Eén ding valt direct op: het is vooral een herhaling van zetten, zonder nadere toelichting of motivering van eerder ingenomen standpunten. Zo stelt het OM bijvoorbeeld opnieuw dat het *ne bis in idem*-verweer niet als preliminair verweer kan worden behandeld, RL Properties in Kolbak niet is vervolgd en haar sepot naar aanleiding van dat onderzoek niet aan een nieuwe vervolging in de weg staat. De verdediging had gehoopt dat deze punten na de discussies en beslissingen hierop in eerste aanleg waren beslecht. Maar nu niets minder waar blijkt te zijn, ben ik toch genoodzaakt over deze punten wat te zeggen.
95. Daaraan voorafgaand nog het volgende. In tegenstelling tot wat het OM suggereert,³⁵ wil de verdediging *heel graag* horen wat de Hoge Raad van de dubbele vervolging in Terrel vindt. Maar dan wel in een rechtsgang die – volgens diezelfde Hoge Raad – niet een summier karakter draagt of een marginale toetsing van de rechter vraagt. Anders is het vragen van het oordeel van de Hoge Raad per definitie gemankeerd, onvolledig en derhalve zinledig.³⁶

IV.1 Tijdigheid van het preliminaire ne bis in idem-verweer

96. Allereerst een reactie op het OM-standpunt dat het preliminaire (*ne bis in idem*)-verweer ontijdig zou worden gevoerd.
97. Niet één keer reageert het OM op wat de verdediging hierover bij de regiezitting in eerste aanleg allemaal naar voren heeft gebracht. In het bijzonder reageert het OM niet op wat de verdediging onder verwijzing naar de wet, rechtspraak en literatuur toen over de betekenis van "zonder onderzoek van de zaak" (als bedoeld in art. 283 Sv) heeft betoogd.
98. Niet één keer reageert het OM gemotiveerd op de hamvraag die uit dat alles voortvloeit: of uw Hof op het (preliminaire) verweer kan en mag beslissen zonder naar de bewijsvraag te kijken, zonder de strafbaarheid van het

³⁵ Brief OM van 19 maart 2026, p. 7.

³⁶ Zie uitgebreider over de toetsing en de betekenis van de beslissing van de raadkamer op het verzoek einde zaak en beklag *ex art. 552a Sv*: pleitnotities regiezitting van 17 oktober 2023, randnr. 108-118.

tenlastegelegde feit of de verdachte te onderzoeken, zonder dat alles te bespreken, zonder de inhoud van het dossier voor te houden aan cliënten, zonder kennis te nemen van hetgeen en verdediging van die punten vinden.

99. Niet één keer legt het OM uit waarom de rechtbank in navolging van alles wat de verdediging heeft aangevoerd, het verweer ten onrechte als preliminair verweer zou hebben aangemerkt.³⁷ Niets van dat alles.
100. Ter nadere onderbouwing hiervan verzoek ik de randnummers 41 tot en met 57 van het pleidooi van de verdediging bij de regiezitting van 17 oktober 2023 hier als herhaald en ingelast te beschouwen. De conclusie is dat het beroep op het vervolgingsbeletsel van *ne bis in idem* – thans opnieuw – (1) een preliminair verweer is en (2) nu tijdig aan de orde is om over te oordelen.

IV.2 RL Properties is in Kolbak vervolgd

101. Het OM stelt zoals gezegd ook dat RL Properties niet eerder zou zijn vervolgd. Daar voegt het OM nu alleen één nuance aan toe: RL Properties is niet eerder vervolgd “bij de rechtbank”. Het klopt dat alleen Kaatee en niet ook RL Properties is gedagvaard en door de rechter is vrijgesproken in Kolbak. Maar zoals bekend, ook bij het OM, is dat niet bepalend om van een strafvervolgning te kunnen spreken. Zoals de verdediging in eerste aanleg meermaals heeft uitgelegd is sprake van een “vervolgning” als het OM de strafrechter op enigerlei wijze in de zaak betreft.³⁸ Dat is in de Kolbak-zaak van RL Properties evident het geval: het OM is destijds tegen RL Properties met machtigingen van de rechter-commissaris een SFO gestart en heeft ten laste van haar conservatoir beslag gelegd op de panden.
102. Ook op dit punt zou ik alles kunnen herhalen wat de verdediging hierover in eerste aanleg naar voren heeft gebracht. Opnieuw weersta ik die verleiding – in plaats daarvan verzoek ik de relevante randnummers hier als herhaald en ingelast te beschouwen:
- Schriftelijk standpunt verdediging van 25 augustus 2023, randnummers 101 t/m 109; en
 - Pleidooi regiezitting 17 oktober 2023, randnummers 60 t/m 68.

³⁷ Proces-verbaal regiezitting van 17 oktober 2023 (“De rechtbank vindt dat zij ook zonder dat de hele strafzaak op zitting is behandeld een beslissing kan nemen op het preliminaire verweer. Het gaat om een juridische kwestie waarop beslist kan worden zonder kennis te nemen van het hele dossier. Het verweer is dus niet ontijdig gevoerd zoals het Openbaar Ministerie heeft betoogd.”).

³⁸ Corstens 2014, p. 115 (“Vervolging wordt in navolging van een indertijd in art. 136 ORO opgenomen definitie wel aangeduid als het door het openbaar ministerie betrekken van de strafrechter in een strafzaak. Ook wordt gesproken van het adiëren van de rechter. Vervolgingshandelingen zijn aldus (onder andere) de dagvaarding van de verdachte voor het onderzoek ter terechtzitting, het vorderen van voorlopige hechtenis, de vordering tot het doen van verrichten van onderzoekshandelingen door de rechter-commissaris, die tot het verlenen van een machtiging tot opening van een strafrechtelijk financieel vooronderzoek (art. 126) en die tot het verlenen van een machtiging tot het leggen van conservatoir beslag in de zin van art. 94a (art. 103) [met voetnootverwijzing naar: HR 2 oktober 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA5825, NJ 2008/550; Kamerstukken II 2009/10, 32177, nr. 3, p. 27, 29 en Kamerstukken II 2009/10, 32177, nr. 6, p. 15, 19.] De na deze vervolgingsdaden ingetreden fase wordt de vervolgingsfase genoemd [onderstrepingen, advocaat.]”) en p. 183.

IV.3 Het sepot van RL Properties staat aan een herhaalde vervolging in Terrel in de weg

103. In het verlengde van het vorige punt herhaalt het OM ook haar stelling dat na een sepotbeslissing opnieuw voor hetzelfde feit(encomplex) zou kunnen worden vervolgd als sprake zou zijn van een "novum". Nog los of in onderhavige zaken überhaupt van "nieuwe" feiten en omstandigheden kan worden gesproken,³⁹ constateer ik dat op alles wat de verdediging eerder heeft betoogd over de betekenis van een sepot(beslissing) bij de beoordeling van *ne bis in idem*, het OM niet één keer gemotiveerd reageert. Onder verwijzing naar rechtspraak van zowel het HvJ EU als het EHRM hebben wij bepleit dat beslissingen van openbaar aanklagers zoals het Nederlandse OM, "onherroepelijke beslissingen" zijn die onder de rechtsbescherming vallen van het *ne bis in idem*-beginsel (als bedoeld in art. 50 EU-Handvest resp. art. 4 van het Zevende Protocol bij het EHRM). Het EHRM concludeerde in de zaak *Mihalache*:

*"Accordingly, the Court considers that judicial intervention is unnecessary for the existence of a decision [als bedoeld in art. 4 van het Zevende Protocol van het EVRM, verduidelijking advocaat][onderstreping, advocaat]."*⁴⁰

104. Een eerdere OM-sepotbeslissing staat dus aan de herhaalde vervolging voor hetzelfde feit in de weg, óók als sprake zou zijn van een "novum". In het kader van dat laatste overwoog het HvJ EU in de zaak *M.* expliciet dat de (wettelijke) mogelijkheid om een gerechtelijk onderzoek te heropenen wegens nieuwe bezwaren, niet *kan* en *mag* afdoen aan de onherroepelijkheid van een eerdere beslissing tot buitenvervolginstelling.⁴¹ In zo'n geval gaat het volgens het HvJ EU namelijk niet om de zuivere voortzetting van een al afgesloten procedure.⁴² In de visie van het HvJ EU gaat het bij de beoordeling van de vraag of de beslissing "onherroepelijk" is er met andere woorden om of hiertegen op grond van het nationale recht een "gewoon rechtsmiddel" openstaat.⁴³ Dat is bij een sepotbeslissing niet het geval.⁴⁴ Derhalve zal een novum het OM in Terrel hoe dan ook niet baten.

³⁹ Vgl. schriftelijk standpunt verdediging van 2 april 2021, randnrs. 193-229.

⁴⁰ EHRM 8 juli 2019, appl. no. 54012/10 (*Mihalache t. Roemenië*), par. 95.

⁴¹ HvJ EU 5 juni 2014, C-398/12, ECLI:EU:C:2014:1057, punt 40 ("*In casu kan de mogelijkheid het gerechtelijk onderzoek te heropenen wegens nieuwe bezwaren, zoals vastgesteld in de artikelen 246 tot en met 248 Sv., niet afdoen aan de onherroepelijkheid van de beschikking van buitenvervolginstelling die in het hoofdgeding aan de orde is.*").

⁴² HvJ EU 5 juni 2014, C-398/12, ECLI:EU:C:2014:1057, punt 40 ("*(...) Deze mogelijkheid is weliswaar geen „buitengewoon rechtsmiddel” in de zin van deze rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, maar zij behelst de inleiding, bij wijze van uitzondering en op basis van andere bewijzen, van een afzonderlijke procedure en niet de zuivere voortzetting van de al afgesloten procedure.*").

⁴³ Zie ook de conclusie van A-G N. Emiliou *d.d.* 8 juni 2023 bij HvJ EU C-58/22 (ECLI:EU:C:2023:464), punten 52-54.

⁴⁴ Vgl. Hoofdstuk A van het Derde Boek van het Wetboek van Strafvordering. In deze titel wordt noch de mogelijkheid geboden om een sepotbeslissing op grond van nieuwe feiten en omstandigheden te herzien noch de mogelijkheid om hiertegen een beklag ex art. 12 Sv in te dienen.

105. Voor het overige verzoek ik de randnummers 125 tot en met 139 van het pleidooi bij de regiezitting van 17 oktober 2023 hier als herhaald en ingelast te beschouwen om herhaling te voorkomen.

IV.4 Wat duurt er nu eigenlijk voort?

106. Tot slot een reactie op het opnieuw herhaalde OM-standpunt dat in Terrel sprake is van een vervolging voor een “voortdurend delict” en daarom geen sprake zou zijn van schending van het *ne bis in idem*-beginsel. Zoals al aangestipt: wat duurt er sinds de integrale vrijspraak in Kolbak eigenlijk voort? Is de clou van Terrel nu niet juist dat uw Hof in 2009 heeft vastgesteld dat er géén delict is gepleegd. En als er geen delict is, hoe kan dat dan voortduren? Dan is toch sprake van een voortdurende legale situatie?
107. In het onderzoek Kolbak heeft uw Hof onherroepelijk geoordeeld dat de panden op de Wallen niet uit afpersing of uit enig ander misdrijf afkomstig waren. Als de panden destijds niet uit enig misdrijf afkomstig waren, dan kunnen diezelfde panden een dag, een maand, een jaar of een decennium later niet ineens wel van misdrijf afkomstig zijn. Die uitspraak brengt met zich dat als toen sprake was van het voorhanden hebben van een voorwerp dat *niet* uit enig misdrijf afkomstig was, je daarna geen voorwerp voorhanden kan blijven houden dat een dag later *ineens wel* uit enig misdrijf afkomstig is. Evenmin kan je in dat geval “een uit misdrijf afkomstig voorwerp” verbergen of verhullen, laat staan verborgen of verhuld houden. De situatie is weliswaar voortdurend, maar niet verboden en daarmee dus ook geen voortdurend “delict”.
108. Zoals bekend zal bij een vervolging ter zake van witwassen iedere keer bewezen moeten worden dat een voorwerp “uit enig misdrijf afkomstig is”: het kernbestanddeel van witwassen. Juist op dit punt ligt er een onherroepelijk uitspraak van uw Hof: de panden zijn niet uit enig misdrijf afkomstig – niet uit afpersing, niet uit het Heinekengeld, niet uit de herfinanciering noch uit enig ander misdrijf. Dat oordeel kan dus niet opnieuw ter discussie staan in een tweede vervolging ter zake van het witwassen van hetzelfde voorwerp, wat er verder ook zij van tijdstippen en al die andere kunstmatig op papier gecreëerde “verschillen”. Anders geformuleerd: het kernbestanddeel kan niet opnieuw ter discussie (komen te) staan nu hierover reeds onherroepelijk is beslist. Daaraan staan het *ne bis in idem*-beginsel en het gesloten stelsel van rechtsmiddelen in de weg. Zo’n onherroepelijk oordeel kan slechts ongedaan worden gemaakt als een andere, hogere rechter dat oordeel als onjuist verwerpt en daar een ander oordeel voor in de plaats stelt. Maar gebeurt dat zoals in Kolbak niet, dan staat het oordeel van de rechter vast. Dan kan en mag eenieder in de maatschappij uitgaan van de juistheid van dat oordeel.
109. Daarbij merk ik nog op dat “verbergen” en “verhullen” niet per definitie voortdurende delicten zijn. Dit wordt ook bevestigd in juridische vakliteratuur.⁴⁵ Uiteraard ben ik ermee bekend dat dit in een concreet geval

⁴⁵ J.W. Ouwkerk, ‘Herhaalde vervolging van voortdurende delicten’, *DD* 2024/30: “Stel, verdachte heeft panden op zijn naam staan die met misdaadgeld zouden zijn gefinancierd en die volgens het openbaar ministerie niet werkelijk het eigendom van verdachte zijn, maar van een ander. Verdachte zou kunnen

anders *kan* zijn, zoals de Hoge Raad bijvoorbeeld overwoog in zijn arrest waarnaar het OM verwijst.⁴⁶ Maar het is een misvatting dat “verbergen” en “verhullen” steeds per definitie ook het verborgen/verhuld houden omvat. Het is afhankelijk van de feitelijke invulling die aan deze bestanddelen wordt gegeven of het verhullen en verbergen in zo’n specifiek geval ook kan worden aangemerkt als het verborgen en verhuld houden. In combinatie met de constatering dat in Kolbak nu juist is geoordeeld dat van een (voortdurende) verboden toestand, oftewel een voortdurend “delict” geen sprake is, kan ook niet worden aangenomen dat verbergen en verhullen in dit geval verborgen of verhullen houden (van een uit misdrijf afkomstig voorwerp) omvatten.

110. Na de onherroepelijke vrijspraak van uw Hof in Kolbak duurt dus ook ná 30 januari 2006 de omstandigheid voort dat de Wallenpanden *niet* worden witgewassen. Dat is wat voortduurt. Maar dat is geen delict en dus ook geen delict dat voortduurt. Wat voortduurt is de onherroepelijke vrijspraak van Kaatee. Een vrijspraak omdat de Wallenpanden niet uit misdrijf afkomstig zijn. Oftewel, het voortduren van een rechtmatige toestand.
111. Het OM wil uw Hof in dit kader nog doen geloven dat in Kolbak niet is geoordeeld dat de panden “*niet uit afpersing of enig ander misdrijf afkomstig zijn*”, omdat naar de letter is overwogen dat “*niet met voldoende zekerheid [kan] worden vastgesteld dat deze uit afpersing of enig ander misdrijf afkomstig zijn.*” Betogen dat dit wezenlijk andere beslissingen inhouden is juridisch eufemisme. Als het kernbestanddeel van witwassen om wat voor reden dan ook niet kan worden bewezen, dan is het voorwerp niet uit enig misdrijf afkomstig. Punt. Dan kun je in goede gemoede niet (blijven) beweren dat het voorwerp misschien toch een beetje uit misdrijf afkomstig is. Dat is ook in strijd met de onschuldpresumptie. Dan heb je als OM je kans gehad om te bewijzen dat het een uit misdrijf afkomstig voorwerp is, maar dan ben je als OM daar niet in geslaagd. In zo’n geval luidt het oordeel dat het voorwerp niet uit enig misdrijf afkomstig is.
112. De eerder aangehaalde uitspraak van uw Hof van 22 april 2025 (ECLI:NL:GHAMS:2025:1105) bevestigt ook dit. De reden van de vrijspraak in de eerdere zaak bij het gerechtshof Den Haag deed immers in het geheel niet ter zake. Hier wordt althans in het arrest met geen woord over gerept.⁴⁷ Redengevend was enkel en alleen *dat* de betreffende verdachte eerder was vrijgesproken. Na die vrijspraak staat het *ne bis in idem*-beginsel in de weg aan een tweede vervolging ter zake van het witwassen van hetzelfde voorwerp in een ander tijdvak.

worden aangesproken op het opzettelijk voorhanden hebben van de panden die middellijk uit misdrijf afkomstig zijn (artikel 420bis lid 1 sub b Sr) – een klassiek voortdurend delict. Maar verdachte zou ook kunnen worden aangesproken op het verbergen en verhullen van wie de middellijk uit misdrijf afkomstige panden éigenlijk voorhanden heeft (artikel 420bis lid 1 sub a Sr). Dit laatste misdrijf wordt niet als typisch voortdurend delict gezien, maar kan zich in voorkomend geval dus wel als voortdurend delict manifesteren. [onderstreeping, advocaat]”

⁴⁶ Vgl. HR 22 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:956, NJ 2014/304, m.nt. Keijzer.

⁴⁷ De reden van de eerdere vrijspraak volgt evenmin uit het (gepubliceerde) arrest van het gerechtshof Den Haag (ECLI:NL:GHDHA:2021:1432).

113. De conclusie kan er dan ook maar één zijn: de vervolging van Kaatee en RL Properties in Terrel is in strijd met het *ne bis in idem*-beginsel.

V Voorwaardelijk verzoek: prejudiciële vragen

114. Voor de verdediging is het dus helder. In Terrel gaat het om hetzelfde feit als waarvoor Kaatee door uw Hof in Kolbak onherroepelijk is vrijgesproken en waarvoor de zaak van RL Properties in datzelfde onderzoek definitief is geëindigd met een sepot (02).

115. Voor zover uw Hof evenwel op een bepaald punt nog een laatste beetje mocht twijfelen, nog niet helemaal overtuigd mocht zijn van de door de verdediging voorgestane uitleg van het Unierecht waar zij zich (mede) op beroept of nog een vraag hebben hoe het Unierecht zou moeten worden uitgelegd en doorwerken in Terrel, dan verzoek ik uw Hof (voorwaardelijk) om een of meer prejudiciële vragen te stellen aan het HvJ EU over het *ne bis in idem*-beginsel als bedoeld in artikel 50 van het EU-Handvest.

116. Bijvoorbeeld als uw Hof er nog niet helemaal van overtuigd zou zijn dat in uw beoordeling of sprake is van "hetzelfde feit" verder moet worden gekeken dan het naast elkaar leggen van de tenlasteleggingen uit beide onderzoeken.⁴⁸

117. Of indien uw Hof zou twijfelen dat niet alleen moet worden gekeken naar de juridische etikettes die ergens aan worden gehangen, bijvoorbeeld aan de (tenlastegelegde) witwasgedragingen en deelnemingsvormen, maar juist (ook) naar de materiële gedragingen die hieraan ten grondslag liggen.⁴⁹

118. Of dat het in Kolbak en Terrel identiek zijn van de feitelijk constellatie – dezelfde (rechts)personen, dezelfde vermeende pleegplaatsen, dezelfde voorwerpen, dezelfde gedragingen, hetzelfde narratief, dezelfde gronddelicten etc. etc. – met zich brengt dat *in wezen* sprake is van één feit(encomplex) dat onlosmakelijk verbonden is in tijd en plaats en daarom onder de rechtsbescherming valt van het *ne bis in idem*-beginsel.⁵⁰

119. Of dat het sepot 02 van RL Properties een definitieve en onherroepelijke beslissing is die wordt beschermd door artikel 50 EU-Handvest.

⁴⁸ Vgl. pleitnotities verdediging regiezitting van 17 oktober 2023, randnrs. 113-118; schriftelijk standpunt van de verdediging van 1 maart 2026, randnrs. 92-95, met verwijzing naar HvJ EU 11 september 2025, C-802/23, ECLI:EU:C:2025:688 (*MSIG*). Zie ook HvJ EU 12 oktober 2023, C-726/21, ECLI:EU:C:2023:764, punt 85 ("*Gelet op een en ander dient op de gestelde vraag te worden geantwoord dat artikel 54 SUO, gelezen in het licht van artikel 50 van het Handvest, aldus moet worden uitgelegd dat in het kader van de beoordeling van de eerbiediging van het beginsel ne bis in idem niet alleen de feiten in overweging moeten worden genomen die zijn vermeld in de door de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat opgestelde tenlastelegging en in het dictum van de in die andere lidstaat gewezen onherroepelijke rechterlijke beslissing, maar ook de feiten die zijn vermeld in de motivering van die rechterlijke beslissing en de feiten waarop het onderzoek betrekking had maar die niet zijn opgenomen in de tenlastelegging, en ook alle relevante informatie over de materiële feiten in een eerdere, met een definitieve beslissing afgesloten strafprocedure in die andere lidstaat* [onderstreping, advocaat].").

⁴⁹ Vgl. bijv. pleitnotities verdediging regiezitting van 17 oktober 2023, randnrs. 78-84.

⁵⁰ Bijv. schriftelijk standpunt 2 april 2021, randnrs. 125-133, pleitnotities raadkamer 12 januari 2022, randnrs. 33-47, schriftelijk standpunt verdediging van 25 augustus 2023, randnrs. 118-121 en pleitnotities regiezitting van 17 oktober 2023, randnrs. 105-107.

120. In de Nederlandse strafrechtspleging is al jarenlang discussie over de wijze waarop in Nederland *ne bis in idem* wordt uitgelegd in het licht van de Europese rechtspraak over dit vervolgingsbeletsel. De overkoepelende teneur van die discussie is dat in de Nederlandse rechtspraak te veel nadruk wordt gelegd op de juridische aard van de feiten. Dit in tegenstelling tot de Europese rechtspraak waarin de materiële feiten en gedragingen de boventoon voeren.⁵¹
121. Dit verschil in benadering zien we ook concreet terug in de uitspraak van de rechtbank Amsterdam in Terrel. Bijvoorbeeld doordat de rechtbank in weerwil van wat de verdediging heeft aangevoerd (uitsluitend) heeft gekeken naar de tenlastegelegde witwasgedragingen, maar niet welke materiële gedragingen daaraan ten grondslag liggen. Of doordat de rechtbank heeft gemeend dat een relevant verschil zou bestaan nu Kaatee in Kolbak is vervolgd als (mede)pleger van witwassen en in Terrel als feitelijk leidinggevende.
122. De verdediging meent dat in het licht van alle Europese rechtspraak die zij heeft aangehaald, de uitspraak van de rechtbank op deze punten onhoudbaar is. Steun dat deze uitspraak inderdaad niet in overeenstemming is met Europese rechtspraak vind ik in de literatuur.⁵² Die laat in ieder geval

⁵¹ Daarover ontstond discussie nadat de Hoge Raad in zijn arrest van 1 februari 2011, NJ 2011/394 had geoordeeld dat de Europese rechtspraak over *ne bis in idem* – in zijn visie – geen reden gaf tot aanpassing van het feitsbegrip (lees: *idem*) in de nationale uitleg van het *ne bis in idem*-beginsel. De kritiek op deze benadering van de Hoge Raad houdt samengevat in dat hij een te beperkte uitleg geeft aan dat feitsbegrip, door bij de beantwoording van de vraag of sprake is van “hetzelfde feit” te veel de nadruk te leggen op de juridische component van *idem*. Zie bijv. onderdeel 5 van de noot van Y. Buruma onder EHRM 10 februari 2009, NJ 2010/36 (“*Immers, zowel rechtspraak van het EHRM, als die van het HvJ EU benadrukt dat de juridische kwalificatie er niet toe moet doen. Men zie het arrest Zolotukhin (EHRM 10 februari 2009, NJ 2010/36 m.n. YB) en daarna onder meer Tsonev (EHRM 14 januari 2010), alsmede de arresten Van Esbroeck (HvJ EG 8 maart 2006, NJ 2006/488 m.n. Mok) in verband met art. 54 SUO en Mantello (HvJ 16 november 2010) in verband met het overleveringsrecht.*”). Zie verder bijv.: J.W. Ouwerkerk, ‘Het feitsbegrip bij *ne bis in idem* en samenloop. Tussen nationale uitlegging en internationale verplichtingen’, DD 2012, p. 500-504), F. de Graaf, ‘*Ne bis in idem*. Twee keer hetzelfde feit in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens?’, DD 2013/34, en van recentere datum: J.W. Ouwerkerk, ‘Het feitsbegrip bij *ne bis in idem* opnieuw bekeken’, DD 2023/47 (“*Op basis van de hiervoor geschetste ontwikkelingen in de rechtspraak van het HvJ EU concludeer ik dat het HvJ EU is doorgegaan op de koers die ruim een decennium geleden was ingezet en die blijkt gaf van een heel feitelijke benadering van het feitsbegrip bij *ne bis in idem*. Ten opzichte van destijds acht ik twee zaken meest van belang: ten eerste, dat toepassing van het feitelijk criterium thans nadrukkelijk ook is voorgeschreven voor de invulling van het feitsbegrip bij art. 50 HGEU en, ten tweede, dat het rechtsbeschermende karakter van het *ne bis in idem*-beginsel daarbij nog nadrukkelijker dan voorheen tot uitdrukking is gebracht, óók in de niet-transnationale context. Naar ik meen geeft dat een nieuwe aanleiding om de gecombineerde toetsingsmaatstaf [die de Hoge Raad hanteert, verduidelijking advocaat] te heroverwegen, om te beginnen natuurlijk met het oog op die gevallen waarin art. 50 HGEU van toepassing is. Mij daartoe beperkend is mijns inziens slechts ruimte voor een feitelijke benadering, zodat voor de beoordeling van de vraag of sprake is van ‘hetzelfde feit’ geen plaats is voor juridische aspecten. Mocht nochtans overtuigend worden beredeneerd dat voor (bepaalde) juridische aspecten wel ruimte bestaat, dan nog is heroverweging geboden; hoe dan ook is immers onmiskenbaar dat bij toepassing van art. 50 HGEU de juridische aard van beide tenlastegelegde gedragingen niet zo sterk op de voorgrond kan staan als in de rechtspraak van de Hoge Raad nog altijd het geval is [onderstrepingen, advocaat].*”

⁵² J.W. Ouwerkerk, ‘Herhaalde vervolging van voortdurende delicten’, DD 2024/30, in het bijzonder: “Een dergelijke vaststelling is bijvoorbeeld goed voorstelbaar bij het eerder gegeven voorbeeld (zie punt 4)

zien dat de overwegingen en uitspraak van de rechtbank niet zonder meer vanzelfsprekend en verenigbaar zijn met het kader dat de Europese rechter voorschrijft. Dit onderstreept de noodzaak om de Europese rechter via prejudiciële vragen duidelijkheid te laten verschaffen als uw Hof zou twijfelen aan de uitleg van de verdediging.

123. Artikel 267 van het EU-Werkingsverdrag (VWEU)⁵³ biedt uw Hof ook de mogelijkheid om deze vragen te stellen. Met de Nederlandse witwasbepalingen wordt zoals bekend immers uitvoering gegeven aan het Unierecht,⁵⁴ bijvoorbeeld aan Richtlijn 2018/1673/EU betreffende de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld.⁵⁵ Beantwoording van de prejudiciële vragen is – in geval van enige twijfel op een bepaalde punt – ook noodzakelijk om duidelijkheid te verkrijgen over de uitleg van het Unierecht. Meer specifiek gaat het dan over de aan te leggen toetsingsmaatstaf en de reikwijdte van het *ne bis in idem*-beginsel ter zake van een (dubbele) vervolging wegens het beweerdelijk witwassen van een voorwerp waarvoor iemand eerder (onherroepelijk) is vrijgesproken.
124. Uw Hof is uiteraard vrij in de formulering van de bewoordingen van die prejudiciële vragen en dat is mede afhankelijk van het punt of de punten waarover uw Hof nog enige twijfel zou mogen hebben.⁵⁶ Vanzelfsprekend is

waarin het aan verdachte tenlastegelegde opzettelijk witwassen zou hebben bestaan uit het voorhanden hebben van panden die met misdaadgeld zijn gefinancierd, terwijl verdachte niet de werkelijke eigenaar van die panden is (artikel 420bis lid 1 sub b Sr). Stel nu dat de rechter in zijn uitspraak concludeert dat de panden niet middellijk of onmiddellijk uit misdrijf afkomstig zijn, dan behelst dat in feite een vaststelling in rechte dat gedurende de pleegperiode waar de tenlastelegging op ziet, geen sprake was van een verboden toestand. Wordt voor dit feit vervolgens opnieuw vervolging ingesteld, dan placht ik niet in te zien waarom geen sprake zou zijn van een dubbele vervolging die in strijd is met het beginsel van ne bis in idem – gesteld uiteraard dat zich na de pleegperiode van de eerste strafzaak geen relevante veranderingen in de bestaande toestand hebben voorgedaan. Immers, als de feiten uit de eerste strafzaak geen verboden toestand en dus geen voortdurend delict opleverden, dan kan dit delict niet meermaals worden begaan. De nieuwe tenlastelegging toesnijden op een andere pleegperiode maakt dat niet anders; wat in pleegperiode A geen verboden toestand vormde, kan niet in pleegperiode B wel een verboden toestand zijn. Wellicht ten overvloede wijs ik er voorts op dat het evenmin soelaas moet kunnen bieden de nieuwe tenlastelegging toe te snijden op andere witwasgedragingen; de in artikel 420bis Sr genoemde gedragingen beschermen gelijke rechtsbelangen en worden met gelijke strafmaxima bedreigd.”

⁵³ Welke bepaling luidt (zie art. 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Trb. 2003, 150): “Het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen a. over de uitlegging van de Verdragen, b. over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie. Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen. Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof te wenden. Indien een dergelijke vraag wordt opgeworpen in een bij een nationale rechterlijke instantie aanhangige zaak betreffende een gedetineerde persoon, doet het Hof zo spoedig mogelijk uitspraak.”

⁵⁴ Vgl. art. 51 EU-Handvest.

⁵⁵ Richtlijn (EU) 2018/1673 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld, Pb. L. 284/22. Zie ook de diverse anti-witwasrichtlijnen.

⁵⁶ Voor twee (willekeurige) voorbeelden van de wijze waarop deze vragen (kunnen) worden geformuleerd: HR 14 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1841, r.o. 5 en Rb. Amsterdam 26 oktober 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:6739, r.o. 2.3.27. Zie in dit kader ook de handreiking van het HvJ EU voor het

de verdediging bereid om hierin mee te denken, bijvoorbeeld nadat uw Hof bij tussenbeslissing zou besluiten om prejudiciële vragen te stellen aan het HvJEU.

125. Aldus verzoek ik voorwaardelijk om een of meer prejudiciële vragen te stellen over de uitleg van het *ne bis in idem*-beginsel als bedoeld in artikel 50 EU-Handvest, voor zover uw Hof nog enige twijfel of vragen zou hebben bij de verdediging voorgestane uitleg van deze bepaling en de daarop betrekking hebbende Europese rechtspraak.

VI Afsluiting

126. Ik rond af. Gelet op alles wat de verdediging naar voren heeft gebracht – in de eerdere zienswijzen, standpunten en pleitnotities alsmede tijdens dit pleidooi – kom ik tot de slotsom dat het verwijt van het OM in het onderzoek Terrel zowel materieel als juridisch gezien, “hetzelfde feit” betreft als waarvan Kaatee in Kolbak al onherroepelijk is vrijgesproken en waarvoor de zaak van RL Properties is geseponeerd.
127. Kolbak en Terrel zien op exact dezelfde natuurlijke en rechtspersonen, exact dezelfde panden, exact dezelfde financieringsconstructie, exact dezelfde materiële gedragingen, exact dezelfde chronologie van gebeurtenissen, exact hetzelfde narratief: het hebben van de eigendom en het bezit van de Wallenpanden voor een vermeend andere feitelijke eigenaar. Het gaat in wezen om één feitencomplex: Kaatee had de eigendom van de panden en heeft deze nog steeds. Kaatee had de panden in bezit en heeft dat nog steeds.
128. Het enige verschil is strikt genomen dat de ten laste gelegde perioden niet overlappen. Daarmee is in Terrel echter geen sprake van een aanzienlijk nieuw of ander feitencomplex, maar *de facto* van een tweede vervolgingspoging ter zake van hetzelfde geheel van feiten en gedragingen waarover reeds definitief door uw Hof is beslist.
129. De rechtsstatelijke consequenties zijn evident als enkel zo’n temporele bijstelling via een redactionele aanpassing van de tenlastelegging voldoende zou zijn om een nieuwe vervolging rechtmatig te bevinden. Het beginsel dat een verdachte na een onherroepelijke vrijspraak niet opnieuw aan strafvervolging mag worden blootgesteld voor hetzelfde feit, strekt zoals bekend tot bescherming van de rechtszekerheid van burgers en tot borging van de finaliteit van rechterlijke uitspraken. Deze aspecten verliezen hun betekenis indien het OM het feitencomplex in een licht gewijzigde temporele vorm eindeloos aan de strafrechter zou mogen blijven voorleggen. Een onherroepelijke vrijspraak verliest dan haar definitieve karakter.
130. Het OM ontvankelijk verklaren in Terrel heeft dan ook een verstrekkend en principieel onwenselijke precedentwerking. Het zou betekenen dat de rechtsbescherming die *ne bis in idem* moet bieden, in witwaszaken van elke betekenis wordt ontbloot. In dit soort zaken zou *ne bis in idem* een lege huls

(op)stellen van prejudiciële vragen en de wijze waarop deze moeten worden ingediend bij het HvJ EU: <https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/preliminary-ruling-proceedings-recommendations-to-national-courts.html>.

worden, doordat het OM na een eerder rechterlijk oordeel steeds opnieuw een burger zou kunnen vervolgen door enkel en alleen een andere periode aan het vermeende witwassen te koppelen. Daarmee verliest een onherroepelijke uitspraak elke materiële betekenis. Dit is des te problematischer na een vrijspraak, in het bijzonder een vrijspraak omdat een voorwerp niet uit misdrijf afkomstig is. In dat geval is er immers geen enkele aanleiding voor de betrokken burger om te hoeven twijfelen aan zijn rechtspositie ten aanzien van het voorwerp.

131. In een zaak als deze, waarin het narratief, de vermeende stromanconstructie, het gestelde verhullen van de herkomst van de panden, de rol van Kaatee en RL Properties, de aankopen in 1992 en in de jaren daarna alsmede de herfinanciering in 2003, reeds eerder volledig zijn onderzocht, eerst door de rechtbank Haarlem en daarna door uw Hof met tweemaal vrijspraak tot gevolg, dient het *ne bis in idem*-beginsel Kaatee en RL Properties te beschermen tegen een herhaalde vervolging. Dat volgt niet alleen uit *ne bis in idem* zoals verankerd in artikel 68 Sr en artikel 50 EU-Handvest, maar ook uit het aan het aan *ne bis in idem* ten grondslag liggende beginsel. Ook uit de beginselen van een goede procesorde op grond waarvan een burger onder deze omstandigheden erop mag vertrouwen niet voor een tweede keer voor hetzelfde feit te worden vervolgd. En ook uit het recht op ongestoord genot van eigendommen als bedoeld in artikel 1 van het Eerste Protocol EVRM en artikel 17 van het EU-Handvest.⁵⁷

132. Aldus verzoek ik uw Hof om het OM niet-ontvankelijk te verklaren in de vervolging in het onderzoek Terrel.

Tot slot verzoek ik u deze pleitnotities aan het proces-verbaal van de zitting te hechten.

⁵⁷ Zie in dit kader in het bijzonder schriftelijk standpunt verdediging van 2 april 2021, randnrs. 176-192.